

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

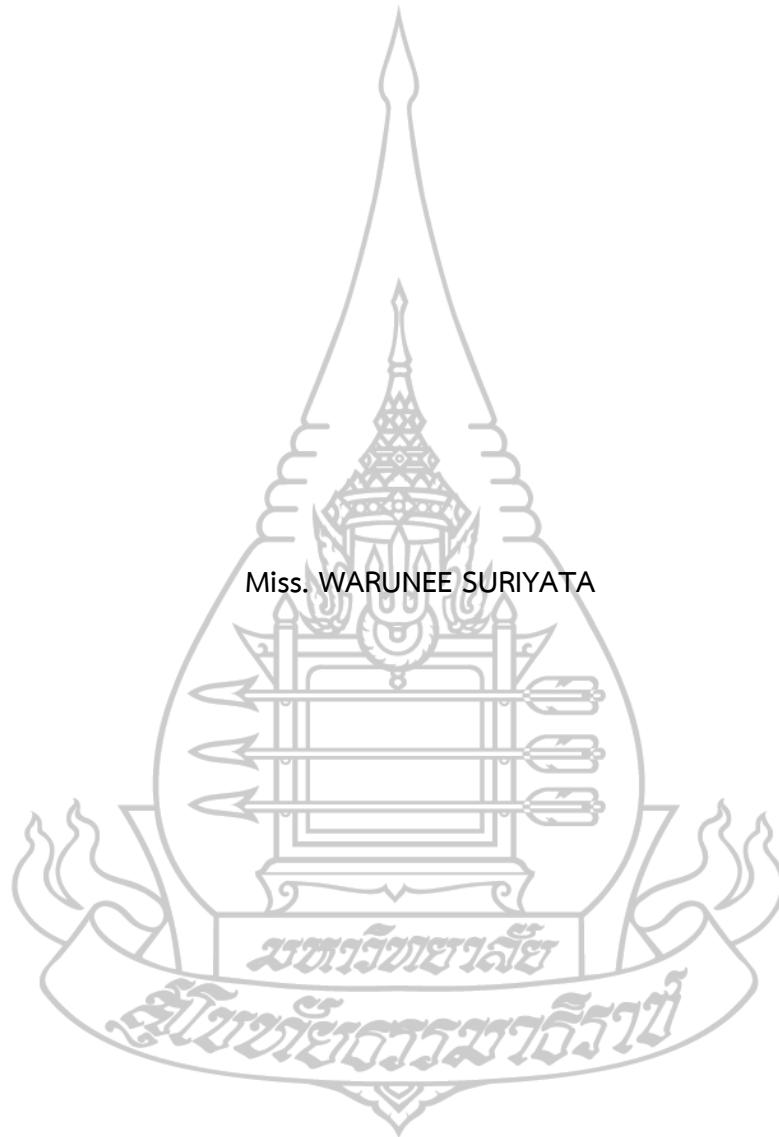

นางสาววารุณี สุริยะตะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Learning Resources Management of Schools under Phayao Primary
Educational Service Area Office 1

Miss. WARUNEE SURIYATA

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ชื่อและนามสกุล นางสาววารุณี สุริยะดี

แขนงวิชา / วิชาเอก บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ฐิติกรณ์ ยาวีไชย จาริกศิลป์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ฐิติกรณ์ ยาวีไชย จาริกศิลป์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนคว่ำอิสระ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ผู้ศึกษา นางสาววารุณี สุริยะตะ ระห์สนักศึกษา 2642300749

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.จิตติกรณ์ ยาวีไชย จาริกศิลป์ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 และ 2) เปรียบเทียบการ
บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยาเขต 1 จำนวน 242 คน ได้มาโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ
ตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตร
ประมาณค่าเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์รายคู่แบบแอลเอสดี

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน
ระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ด้านการ
ดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินและติดตาม
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการ
แหล่งเรียนรู้ และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย
สถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สูงกว่าสถานศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษ

คำสำคัญ การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ ประถมศึกษา

Independent Study title: “Learning Resources Management of Schools under Phayao Primary Educational Service Area Office 1”

Author: “Miss. WARUNEE SURİYATA”; ID: “2642300749”;

Degree: Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisor: Dr. Thitikorn Yawichai Charueksil; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the learning resources management of schools under Phayao Primary Educational Service Area Office 1; and (2) to compare the learning resources management of schools under Phayao Primary Educational Service Area Office 1 as classified by school size.

The research sample consisted of 242 teachers in schools under Phayao Primary Educational Service Area Office 1, obtained by stratified random sampling based on school size. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan’s Sample Size Table. The research tool was a rating scale questionnaire on learning resources management of school, with reliability coefficient of .93. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and LSD analysis of variance.

The research findings revealed that (1) the overall of learning resources management of schools were rated at the high level; the aspect rated at the highest level was as follows: that of learning resources management planning, and that of learning resources management implementation; while the aspect rated at the high level was as follows: that of learning resources management evaluation and monitor and that of using evaluation results to improve and correct of learning resources management; and (2) the comparison results of learning resources management of schools as classified by school size revealed that extra-large-sized schools were significantly different learning resources management compared to small-sized schools and middle-sized schools at the .05 level. The small-sized schools and middle-sized schools were higher level of learning resource management than extra-large-sized schools.

Keywords : Management, Learning resource, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ในโอกาสนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ฐิติกรณ ยาวีไชย จารึกศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษา การศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ตรวจสอบ พร้อมแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจ ใส่ในงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. เก็จกนก เอื้อวงศ์ ที่ให้ความรู้และข้อเสนอที่ให้ความรู้และข้อแนะนำที่ดี ช่วยพัฒนาความคิดของผู้วิจัยในการ ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น คณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลา ที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ที่นี้ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญรายนาม ดังนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชร จตุพร ดร.ธงชัย คำปวง และนายชนธัญ ติบเมืองมา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ชี้แนะแนวทางในการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพตลอดจนเพื่อน พี่ น้อง แขนงวิชาการบริหารการศึกษา ที่ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันมาโดยตลอดนอกจากนี้ยังได้รับความ อนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการ วิจัยทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ มารดา บิดา ญาติทุกท่าน ตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู โรงเรียนบ้านกาดถ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น กตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีต และปัจจุบัน ตลอดจน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบ เท่าทุกวันนี้

นางสาววารุณี สุริยะตะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบความคิดทางทฤษฎี	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา	17
บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา พะเยา เขต 1	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามการรับรู้ของครู	54
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	61
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	65
สรุปการวิจัย	65
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	80
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	81
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	87
ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	93
ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	95
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	103
ประวัติผู้ศึกษา	109

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	สังเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา 25
ตารางที่ 2.2	ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 1 36
ตารางที่ 3.1	แสดงขนาดสถานศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง 47
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน 52
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) ของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาพะเยาเขต 1 โดยภาพรวม 54
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) ของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต 1 ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 55
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) ของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต 1 ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 56
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) ของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต 1 ด้านการประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 58
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) ของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต 1 ด้านการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้ 59
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (<i>SD</i>) ของการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่สังกัด 61

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว	62
ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1	63
ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวม	64

๘

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551) เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลการจัดการศึกษา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมและการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น จะเห็นได้ว่าแหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีอยู่อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรมีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนต่อไป

การศึกษาในประเทศไทยปัจจุบันเป็นการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดกระบวนการทางความคิด ความเข้าใจสามารถเข้าใจในบทเรียนที่เรียนรู้ได้อย่างถ่องแท้และสามารถอธิบายถึงความ เป็นมาได้การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การเรียนรู้โดยให้ผู้เรียน เป็นสำคัญ หรือการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ของการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ศึกษาในสิ่งที่ตนเองถนัดและสนใจโดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำปรึกษาและแนะนำ ทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวนอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิด การใฝ่รู้ ใฝ่เรียนแล้วยังจำเป็นที่ต้องจะมีแหล่งเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเรียนในรูปแบบดังกล่าวด้วย การจัดแหล่งการเรียนรู้และสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ด้วย ตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จำเป็นอย่างยิ่งที่ ผู้เรียนจะต้องมีแหล่งค้นคว้า แหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ (ชนพล ด้านวิวัฒน์วงศ์, 2561) แหล่งเรียนรู้

เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ วิทยาการและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ อ้างถึงใน ชุตติมาพร เขาวนไว, 2562) แหล่งเรียนรู้จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตรจริงได้ โรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ทุกขั้นตอน ซึ่งปัจจัยสำคัญนอกจากครูผู้สอนแล้ว การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้มีโอกาสคิด ได้ปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ อิสระ จนเกิดการเรียนด้วยตนเองอย่างหลากหลาย ต่อเนื่อง และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรดำเนินการให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจของผู้เรียนสนองต่อการเรียนรู้ตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

โดยแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2566 - 2570) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยเข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา, 2566) ในขณะเดียวกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ได้ให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาจึงได้ดำเนินส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองและเป็นการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2566)

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 มีจุดที่ควรพัฒนาคือควรจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย พัฒนาห้องสมุดให้มีหนังสือ และอุปกรณ์ที่ทันสมัยมากกว่านี้ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์เทคโนโลยี และควรสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนในสังกัดให้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ต้องรักษาคุณภาพมาตรฐานพัฒนา และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการคิด

วิเคราะห์ แสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ อย่างกว้างขวางสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ในห้องเรียนและชีวิตประจำวัน เกิดคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากแหล่งเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

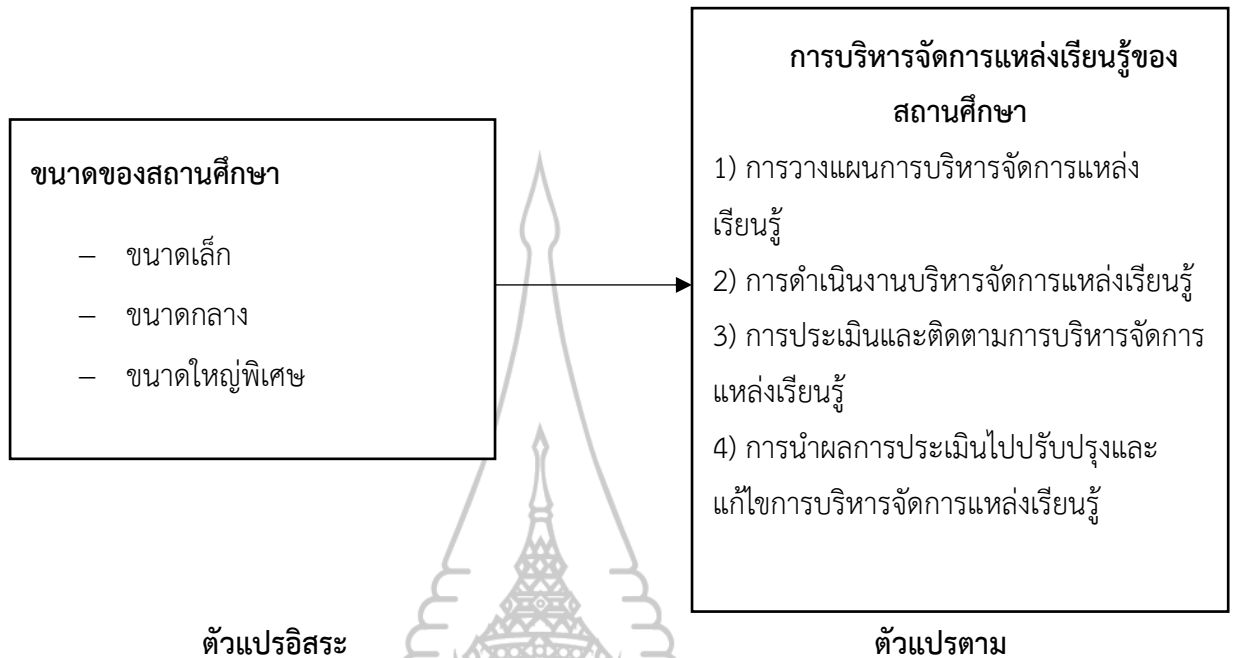
2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา

3. กรอบความคิดทางทฤษฎี

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาตามแนวคิดของสุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557) ,สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558), ชวนพิศ พร้อมสุข (2559), กัญญาณัฐ อินปันสา (2559), กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561), ขนิษฐา กาทั้ง (2561), สุดารัตน์ งามวิสัย (2561), กุ้เกียรติ์ แดงสีดา (2563), ไชยง สามะ (2563) และชุตินาพร เขาวนัไว (2564) มาสังเคราะห์ขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
- 2) การดำเนินงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
- 3) การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
- 4) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

กรอบความคิดทางทฤษฎี

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

4.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยผู้วิจัย ได้ศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาตามแนวคิดของสุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557) , สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558), ชวนพิศ พร้อมสุข (2559), กัญญาณัฐ อินปันสา (2559), กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561), ขนิษฐา กาทั้ง (2561), สุดารัตน์ งามวิสัย (2561), กัญเกียรติ แดงสีดา (2563), ไชยง สามะ (2563) และชุตินาพร เซาว์นไฉ (2564) มาสังเคราะห์การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 2) การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 626 คน

4.3 ขอบเขตด้านเวลา

ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนสิงหาคม 2567

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาที่มีแนวทางในการนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกโรงเรียน ประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

5.1.1 การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษากำหนดนโยบายและเป้าหมาย จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

5.1.2 การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน และความสำคัญของการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ครูผู้สอนสามารถสร้างสถานการณ์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ในทุกสาระการเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย สภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ

5.1.3 การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีแผนการประเมินและติดตาม มีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามอย่างชัดเจน มีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการและเครื่องมือในการประเมินและติดตามที่เหมาะสมและหลากหลาย มีการ

ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำข้อมูล การประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการประเมินโครงการ อย่างชัดเจน และมีการจัดทำรายงานผลประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้

5.1.4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

หมายถึง การที่สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการบริหารจัดการ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ มีการประชุมและระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ รวมทั้งมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ และนำไปวางแผนเพื่อปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5.2 แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ที่อยู่ของข้อมูล ซึ่งอาจเป็นสถานที่ ปรากฏการณ์ หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคล ที่มีปรากฏอยู่แล้วหรือแสดงออกมาให้เห็นหรือมีการถ่ายทอด หรือบันทึกไว้ในสื่อต่าง ๆ

5.3 แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง สถานที่ หรือสถานการณ์ต่างๆ ภายใน สถานศึกษาที่เป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุม หนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์สันทนาการ ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

5.4 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง สภาพทางกายภาพของสถานศึกษาที่กำหนดตาม จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา โดยแบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2567 แบ่งเป็น สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 – 719 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,680 คนขึ้นไป

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่หลากหลาย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
 - 2.3 การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
3. บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาพะเยาเขต 1
 4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง บุคคล ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ที่ให้ความรู้อำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ เช่น ผู้รู้ เชี่ยวชาญ ประชาชนชาวบ้าน เครือข่ายคอมพิวเตอร์ ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน ศาสนสถาน องค์กรในชุมชน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

กรมสามัญศึกษา (2544) กล่าวว่า แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข่าวสาร ข้อมูลสารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้

แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ศิริญาญ์ เลียบคง (2560) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคลหรือสถานที่ที่เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ วิทยาการ และนวัตกรรม ความรู้ที่สนับสนุนผู้เรียนให้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เกิดประสบการณ์ จากกระบวนการเรียนรู้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้โดยที่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง สามารถพัฒนาตนเองตามความสนใจอย่างเต็มตามศักยภาพ

พิมพ์พิมล คงจินดา (2560) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ คือ ข้อมูล ข่าวสาร สถานที่ แหล่งรวบรวมข้อมูล บุคคล สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่สามารถใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์กับผู้เรียนรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้แบบยั่งยืน

พระสมุห์วินิตย์ ธิรจิตโต (การะเกตุ) (2561) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งวิชาการหรือแหล่งทรัพยากร ที่สามารถใช้เป็นที่ศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญซึ่งอาจเป็นได้ทั้งสิ่งที่เป็นธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เป็นได้ทั้งบุคคล สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตได้แก่บุคคล สถานที่ต่าง ๆ แหล่งวิทยาการ ธรรมชาติ สภาพสังคมเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยประสบการณ์ตรง เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ญาณิศา ดวงสีทอง (2561) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมทุกอย่างภายในโรงเรียน ทั้งอาคารสถานที่ แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการและด้านสนับสนุนวิชาการ รวมถึงผู้บริหาร ครูและนักเรียน ทั้งวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการศึกษาแกนกลาง เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหากแต่โลกที่เปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิชาการเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนโดยเน้นที่องค์ความรู้ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียนให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสังคมยุคปัจจุบันได้ การเรียนรู้ยุคปัจจุบันจึงไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนเท่านั้นแต่ต้องมีการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกห้องเรียนและที่สำคัญต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้

อรรถวัจน์ ตูยาสัย (2561) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ กับผู้เรียน เป็นแหล่งส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ซึ่งอาจเป็นที่ที่มีอยู่ในโรงเรียนและในชุมชน หรือสภาพแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ องค์ความรู้ ภูมิ

ปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนบุคคลสำคัญในชุมชน ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ที่ผู้เรียนสามารถ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

วัฒน์ ลาพิงค์ (2562) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ ข้อมูลข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนหรือท้องถิ่น ซึ่งอาจเกิดจากธรรมชาติหรือที่มนุษย์ สร้างขึ้น สามารถนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

กัญเกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างรอบ ๆ ตัว ไม่ว่าจะเป็นรูปของธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม บุคคล สิ่งประดิษฐ์ วัตถุอาคาร สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูล ข่าวสาร สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ แหล่งวิทยาการชุมชน ห้องสมุด อุทยานศึกษา ศูนย์การศึกษา และนันทนาการ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ปลุกฝังนิสัยแห่งการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพัฒนาตนเองตามความสนใจได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น แหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัลจึงสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่หลากหลาย และมีความสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ทางกายภาพและ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์โดยมีปัจจัยสำคัญ ในการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ยุคดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยอำนวยความสะดวก ในการเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ช่วยทำให้การนำเสนอมีความน่าสนใจ เข้าใจง่ายช่วยให้ เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะระหว่างผู้เรียนกับแหล่งเรียนรู้หรือระหว่าง ผู้เรียนด้วยกันเอง รวมถึงการสร้างความรู้สึกรักเป็นเจ้าของแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชนซึ่งมีผลต่อความ ยั่งยืนของแหล่งเรียนรู้

ไชยงู สามะ (2563) สรุปว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จาก การได้คิดเองปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัย และต่อเนื่องจนเกิดกระบวนการเรียนรู้

สุจิตรา ทองอ่อน (2564) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง บุคคล สถานที่ แหล่งข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทรัพยากรธรรมชาติ องค์ความรู้ ตลอดจน บุคคลสำคัญในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกสิ่งทุกอย่างรอบ ๆ ตัว ทั้งในห้องเรียนหรือนอก ห้องเรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ รวมถึงทำให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้ หมายถึง ที่อยู่ของข้อมูล ซึ่งอาจเป็นสถานที่ ปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็น ความรู้สึกของ บุคคล ที่มีปรากฏอยู่แล้วหรือแสดงออกมาให้เห็นหรือมีการถ่ายทอด หรือบันทึกไว้ในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน ตำราหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ด้วย

1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) 2553 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยนำ “ทรัพยากร” ที่มีอยู่ทั้งสถานที่ บุคลากร และงบประมาณเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ทุกโอกาสตามความเหมาะสม และบัญญัติในมาตรา 25 ไว้ว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

กิ่งแก้ว อารีรักษ์ และคณะ (2548) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อที่หลากหลาย
2. ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ ให้ลึกซึ้งขึ้นโดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูล
3. กระตุ้นให้มุ่งเน้นลงลึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งผลักดันให้นักเรียนแสวงหาข้อมูล ที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้นสามารถสร้างผลผลิตในการเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น
4. เสริมสร้างการเรียนรู้จนเกิดทักษะในการแสวงหาข้อมูล ที่มีประสิทธิภาพโดยอาศัยการสร้างตระหนักเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติ และความแตกต่างของข้อมูล
5. เสริมสร้างการพัฒนาทักษะการคิด เช่น การแก้ปัญหาการให้เหตุผลและการประเมินอย่างมีวิจารณญาณโดยอาศัยการวิจัยอิสระและการควบคุมข้อมูล
6. เปลี่ยนเจตคติของครูและนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. พัฒนาทักษะการวิจัยและความเชื่อมั่นในตนเองในการค้นหาข้อมูลโดยบูรณาการทักษะการใช้ห้องสมุดเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
8. เพิ่มสัมฤทธิ์ผลด้านวิชาการในการด้านเนื้อหาเจตคติและความสำคัญและมีการนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จิราภรณ์ ขยัน (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง เป็นแหล่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและมุ่งให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกการปฏิบัติจริงทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558) กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความคิด และประสบการณ์ ปลุกฝังค่านิยมรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นแหล่งสร้างความคิดให้เกิดอาชีพใหม่และส่งเสริมมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน หรือผู้เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

จิระพล พู่กัน (2559) กล่าวว่า การใช้แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งผู้เรียนผู้สอน สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเรื่องที่น่าสนใจศึกษาได้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ชุมชนและธรรมชาติเป็นชุมชนทรัพยากรมหาศาลที่เราสามารถค้นพบความรู้ได้ไม่รู้จบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

พระสมุห์วินิตย์ ธีรจิตโต (การะเกตุ) (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกันไปตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความพร้อมที่จะเรียนรู้ หากสามารถดำเนินการจัดแหล่งความรู้ได้เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ก็สามารถส่งเสริมให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ทั่วทุกแห่ง

อรธวัจน์ ตูยาสัย (2561) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้เป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์ สนับสนุนการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบันได้พัฒนาเต็มศักยภาพก้าวทันเทคโนโลยี และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ญาณิศา ดวงสีทอง (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย ที่สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพราะบุคคลมีความต้องการแตกต่างกันไปตามความสามารถความสนใจความถนัดและความพร้อมที่จะเรียนรู้ หากสามารถดำเนินการจัดแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพก็สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้ทุกที่

วิวัฒน์ ลาพิงค์ (2562) กล่าวว่า แหล่งความรู้เป็นแหล่งที่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากการปฏิบัติจริงของผู้เรียน ตามความสนใจและความถนัดได้ทุกโอกาส ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ และแนวนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา และแผนการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา โดยนำเอาสื่อ เทคโนโลยีในปัจจุบันมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความ

เข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีโอกาสในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้อย่างต่อเนื่อง

กัญเกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องมีการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นระบบเพื่อให้ครูอาจารย์ และนักเรียนได้ใช้ประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สร้างความรู้ ความคิด วิชาการ และเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้มีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เนื่องจากแหล่งเรียนรู้เปรียบเสมือนประตูโลกแห่งความรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด การศึกษาไม่จำกัดอยู่เพียงแคในห้องเรียน แต่ครอบคลุมไปถึงทุกสถานที่และทุกสิ่งรอบตัวเรา ซึ่งแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ก็มีสำคัญในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แหล่งเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากความรู้ทางวิชาการแล้ว แหล่งเรียนรู้ก็มากมายยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การที่นักเรียนได้สัมผัสกับแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนได้เปิดโลกทัศน์ ได้เห็นมุมมองที่แตกต่าง และได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่หลากหลาย ทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2544) ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ทางกายภาพ หมายถึง สถานที่และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ช่วยให้บรรยากาศเกิดความร่มรื่นสวยงาม ความเป็นธรรมชาติทำให้เกิดความรื่นรมย์ สดชื่น แจ่มใสเมื่อได้พบเห็น เป็น “ครูที่พูดไม่ได้” สำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย สวนหย่อม สวนป่าธรรมชาติ สวนเกษตร สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สระน้ำ แอ่งน้ำ บ่อน้ำ โรงอาหาร โรงฝึกงาน สนาม ตกแต่งภายในอาคารต่าง ๆ ห้องน้ำ-ห้องส้วม บ้านพักครู บ้านพักนักการภารโรง เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ทางวิชาการ หมายถึง สถานที่ภายในโรงเรียนที่เป็นแหล่งความรู้ ข้อมูลทางวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา การจัดห้องวิชาการต่าง ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา การงานและอาชีพ ศิลปะ ห้องกิจกรรมพิเศษลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ห้องพลานามัย ห้องแนะแนวการศึกษา ห้องวัดผลการศึกษา ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องพยาบาล

3. แหล่งการเรียนรู้ทางการบริการ หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ เพื่ออำนวยความสะดวก ประสานงาน และช่วยเหลือเกื้อกูล ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ได้จำแนกแหล่งเรียนรู้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ ประเภทธรรมชาติ ประเภทสิ่งพิมพ์ ประเภทเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชนทุกประเภท

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) จำแนกแหล่งเรียนรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องหมวดวิชา ห้องคอมพิวเตอร์ห้องอินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน Resource Center สวนพฤกษศาสตร์สวนวรรณคดีสวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนหนังสือ สวนธรรมะ เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์หอศิลป์ สวนสัตว์สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์อุทยานวิทยาศาสตร์องค์การของรัฐ และเอกชน

ปรีชา บุญอินทร์ (2562) ได้กล่าวถึงประเภทของแหล่งเรียนรู้ว่าประกอบด้วย 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องเรียน และอุทยานการศึกษา เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่นอกโรงเรียน ภายในชุมชน และห่างไกลออกไป อาจเป็นต่างจังหวัดที่ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งที่เป็นบุคคล ธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้น

2.1 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล คือ ผู้ที่สามารถเล่า อธิบาย บรรยาย หรือสาธิตการทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชำนาญ

2.2 แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดเป็นและมีขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา หาดทราย แหล่งน้ำ พื้นที่ป่า เป็นต้น

2.3 แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น ได้แก่ สถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ความรู้ต่าง ๆ ให้สืบทอดแก่ลูกหลานในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ห้องฟ้าจำลอง สถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เป็นต้น

ดวงพร ปวงมาลา (2557) ได้กล่าวถึงประเภทของแหล่งเรียนรู้ตามแนวคิดต่าง ๆ ได้ว่า แหล่งเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษา และแหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา ประกอบด้วย แหล่งการเรียนรู้ทางธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นและแหล่งเรียนรู้ บุคคลซึ่งสถานศึกษา ควรใช้เป็นสื่อให้นักเรียนสนใจและเกิดการเรียนรู้

จิราภรณ์ ขยัน (2558) กล่าวว่า ประเภทของแหล่งเรียนรู้ สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

พิมพ์พิมล คงจินดา (2560) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น คลอง น้ำตก ภูเขา ทะเลทราย ป่าไม้ เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น หมายถึง แหล่งเรียนรู้ที่เกิดจากมนุษย์เป็นผู้จัดสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 2.1) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนหมายถึง แหล่งเรียนรู้ทั้งหมดที่อยู่ภายในโรงเรียนทั้งแหล่งเรียนรู้วิชาการ และแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมวิชาการเช่น ห้องเรียน สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางดนตรี ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ สวนพฤกษศาสตร์ สวนหย่อม สหกรณ์ โรงเรียน โรงอาหาร สนาม เป็นต้น และ 2.2) แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน หมายถึง แหล่งเรียนรู้ทั้งหมดที่อยู่ภายนอกโรงเรียน เช่น แหล่งเรียนรู้ชุมชน พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ ตลาด ศาสนสถาน องค์กรของรัฐและเอกชน เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล หมายถึง บุคคลที่สามารถให้ความรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการหรือด้านอื่น ๆ ก็ตาม เช่น ครู ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ อีหม่าม บาทหลวง เป็นต้น

ศิริญา เลียบคง (2560) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ต่างก็จะลักษณะแตกต่างกันออกไปมากมาย หลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นแหล่งวิชาการ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ

ปีพมา จันปัญญา (2561) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท

1. แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติคือการเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง น้ำตก ทะเล ภูเขา ดิน หิน แร่และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ เช่นช้างขึ้นช้างแรม ฝนดาวตก สุริยุปราคา เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่ได้ถูกจัดแสดงความรู้ที่ได้รับรวบรวมเอาไว้ โดยแยกเป็น 2 ประเภท คือ 2.1) แหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด สวนสมุนไพร สนามกีฬา เป็นต้น และ 2.2) แหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา ได้แก่ ศาสนสถาน พิพิธภัณฑ์ สถาบันค้นคว้าวิจัย แหล่งบริหาร สวนสาธารณะ สวนสัตว์ห้องสมุดประชาชน ศูนย์กีฬา ศูนย์การค้า เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล คือ บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เช่น ครูผู้ปกครอง ลุง ป้า น้า อา ปู่ย่า ตา ยาย ไม่ว่าจะเป็ความเชี่ยวชาญในด้านการประกอบอาชีพ หรือในด้านของการเชี่ยวชาญในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

4. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อและเทคโนโลยี คือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อและนวัตกรรมต่างๆที่มนุษย์สร้างขึ้น และผู้ศึกษาสามารถศึกษาผ่านสื่อและเทคโนโลยีได้ด้วยตนเองตามความสนใจเช่น การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม การสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและคอมพิวเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

พระสมุห์วินิตย์ ธีรจิตโต (การะเกตุ) (2561, น.18) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยี

ญาณิศา ดวงสีทอง (2561) สรุปไว้ว่า กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีอยู่รอบ ๆ ตัวเราทุกหนทุกแห่ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปมากมายหลายประเภท ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียนเพื่อนต่างระดับ บุคคลในโรงเรียนผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิชาการ ได้แก่ สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า สถานีตำรวจ สถานีอนามัย โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง สวนสาธารณะ ป่า ต้นไม้ ไร่ ฝาย อุทยานแห่งชาติ รวมทั้งสัตว์ต่าง ๆ เช่น สัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร นิตยสาร สิ่งพิมพ์ แผ่นปลิว ป้ายโฆษณา รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เสียงตามสาย คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ เป็นต้น

5. โครงสร้างแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนซึ่งจัดตามแหล่งที่ตั้งแหล่งเรียนรู้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ และแหล่งเรียนรู้ด้านสนับสนุนวิชาการ

วัฒน์ ลาพิงค์ (2562) กล่าวโดยสรุปว่า แหล่งเรียนรู้สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องเรียนและอุทยานการศึกษา

2. แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบโรงเรียนภายในชุมชนและห่างไกลออกไป อาจเป็นต่างจังหวัดที่ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าได้ทุกสาขาวิชา ทั้งที่เป็นบุคคล ธรรมชาติและแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น คือ 2.1) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล คือ ผู้ที่สามารถเล่า อธิบาย บรรยาย หรือสาธิตการทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างชำนาญ 2.2) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เกิดเป็นและมีขึ้นเอง ตามธรรมชาติเช่น น้ำตก ทะเล ภูเขา หาดทราย แหล่งน้ำ พื้นที่ป่า เป็นต้น และ 2.3) แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น ได้แก่ สถานที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ความรู้ต่าง ๆ ให้สืบ

ทอดแก่ลูกหลานในท้องถิ่น เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ห้องฟ้าจำลอง สถานประกอบการต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

กู่เกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา ซึ่งลักษณะจะแตกต่างกันออกไป และสามารถจำแนกประเภทได้ คือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิชาการ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อนวัตกรรม รวมถึงแหล่งเรียนรู้ที่เป็นเทคโนโลยีต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ประเภทของแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสามารถแบ่งได้เป็นหลากหลายรูปแบบหากแบ่งตามสถานที่ของแหล่งเรียนรู้จะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และ 2) แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา และหากแบ่งตามการกำเนิดของแหล่งเรียนรู้ก็ยังสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทเช่นกันคือ 1) แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและ 2) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยหากจะสรุปเป็นการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษานั้นจะเป็นบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารสถานศึกษา

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.1 ความหมายของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

วัฒน์ ลาพิงค์ (2562) กล่าวว่าความหมายของการบริหารแหล่งเรียนรู้ไว้ว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการสำคัญอย่างยิ่ง สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีคุณภาพเพื่อจัดแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้หลากหลายและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน นับเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิค วิธี และกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558) กล่าวว่าการบริหารแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดผลคุ้มค่า และยั่งยืน โดยสถานศึกษาควรนำกระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิง (Deming cycle : PDCA) มาใช้ดำเนินการเพื่อสร้างระบบคุณภาพของการจัดการแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นองค์ความรู้อันหลากหลายพร้อมที่จะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ตลอดจนจัดให้มีการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า

สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2558) กล่าวว่าความหมายของบริหารแหล่งเรียนรู้ไว้ว่าการบริหารแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารมีการอำนวยความสะดวกในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหาร เช่น งบประมาณ บุคลากร หรือวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

ศตวรรษ นิลประพัฒน์ (2558) กล่าวว่าความหมายของการบริหารแหล่งเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบภายใต้ทรัพยากรการบริหารของหน่วยงานหรือขององค์การที่มี อาทิ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เวลา ฯลฯ

โชคชัย หริกประโคน (2557) กล่าวว่าความหมายของบริหารแหล่งเรียนรู้ไว้ว่าการพัฒนาและจัดแหล่งเรียนรู้ คือ การบริหารและจัดการการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจะนำมาปรับปรุงหรือทำแหล่งเรียนรู้ โดยถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการสำคัญที่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการเพื่อจัดแหล่งเรียนรู้ที่มีรูปแบบเหมาะสม และหลากหลาย โดยจะต้องสามารถกระตุ้นสนับสนุน และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบภายใต้ทรัพยากรของหน่วยงานที่มี เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่า

1.2 ความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

ตามที่ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้กล่าวถึงการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งในแต่ละมาตรฐานก็ได้กล่าวถึงความสำคัญหรือการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุด ยกตัวอย่างเช่น ในมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียนว่าด้วยเรื่องของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ก็ระบุให้นักเรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ในมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ก็กล่าวถึงจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสภาพแวดล้อมทางกายภาพก็รวมไปถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา และสุดท้าย มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็กล่าวถึงการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ดังนั้นการบริหารแหล่งเรียนรู้จึงมีความสำคัญมาก เพราะทุกสถานศึกษานั้นใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน ซึ่งความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ เข้าใจ และรักชุมชนประเทศชาติ ดังนั้น การเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้เข้าสู่การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนจึงเป็นประเด็นที่นักการศึกษาไม่ควรละเลย เพราะแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่รวมข้อมูลข่าวสาร ความรู้

และกิจกรรมที่มีรูปแบบแตกต่างกัน อีกทั้งยังช่วยให้รูปแบบการสอนยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการ และความพร้อมของผู้เรียน เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ลึกซึ้งขึ้น ผลักดันให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้น สามารถสร้างผลผลิตในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงขึ้น เสริมสร้างการเรียนรู้จนเกิดทักษะการแสวงหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

ชนิษฐา กาดั่ง (2561) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารแหล่งเรียนรู้สำคัญอย่างยิ่งในกิจกรรมการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและมีวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้ คือ การนำผู้เรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในบริเวณโรงเรียน และนอกบริเวณโรงเรียน ซึ่งต้องมีการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์จริงซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมีความสุขกับการเรียนก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

สุตารัตน์ งามวิสัย (2561) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการบริหารแหล่งเรียนรู้ว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนและมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษา และในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดช่วยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จิระพล พุกกัน (2559) กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ว่า การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และเสร็จสิ้นดำเนินการ เพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับ และผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนจนการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้แหล่งเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษานั้น สถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญต่อแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม และหลากหลายของผู้เรียน และสามารถให้แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

สุรเกียรติ งามเลิศ (2557) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา คือ บทบาทด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการสนับสนุนทรัพยากรในการบริหารแหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ บทบาทด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และบทบาทด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การบริหารแหล่งเรียนรู้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้กลวิธีดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้นั้น ๆ ซึ่งโรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีทีมอำนวยการ ทีมดำเนินการ ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์โดยยึดนโยบายและบริบทของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาเพื่อจัดสรรงบประมาณจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการกำหนดการใช้แหล่งเรียนรู้ร่วมกับครู ซึ่งต้องดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลจัดและร่วมจัดทำข้อมูล ส่วนผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา

จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจและให้ความร่วมมือ เห็นความสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของผู้เรียน โรงเรียนจะต้องจัดทำทะเบียนของแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ การวิจัยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และทุกครั้งที่ต้องมีการประเมินผล สรุปรายงาน และพัฒนาต่อยอด

ทั้งนี้ มีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวถึง การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาไว้ดังนี้

ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) ได้กล่าวว่าแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) ตามหลักกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (P-D-C-A) ตามกรอบแนวคิดของเดมมิ่ง (Deming) ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการบริหารจัดการ ควรมีการวางแผนพัฒนาครูให้มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เต็มศักยภาพการใช้สื่ออุปกรณ์นวัตกรรม เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. ด้านการดำเนินงานบริหาร ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะการสอนและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้วิธีใหม่แก่ผู้เรียน มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายจัดหาหรือสร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดให้ครูมีเวลาปฏิบัติงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้บุคลากรเกิดการใฝ่รู้ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ทั้งที่เป็นเทคโนโลยีและสื่อ ให้พร้อมและกระตุ้นให้ครูใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

3. ด้านการตรวจสอบ ทบทวน ติดตามการใช้ ควรมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรด้วยกิจกรรมการนิเทศ ที่หลากหลาย ประเมินบุคลากรตามจรรยาบรรณวิชาชีพโดยยึดแนวทางการประเมินตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จัดทำเป็น (SAR)

4. ด้านการ นำผลการประเมินไปใช้ ควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและใช้วิธีการบริหารงานบุคคลเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรที่มีอยู่ให้สามารถร่วมดำเนินการตามเป้าหมายนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

กัญญาณัฐ อินปັນสา (2559) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นงานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการอยู่แล้ว ภาวะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็คือการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งมีหลายช่องทางเพียงแต่การ

ดำเนินการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ยังเป็นไปโดยไม่เป็นระบบ และกระบวนการที่ชัดเจน แหล่งเรียนรู้บางแห่งจึงไม่ได้ถูกใช้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติก็ถูกกละเลย ไม่ได้เข้าไปใช้ให้เกิดประโยชน์ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้นำการดำเนินการ ความสำเร็จโดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน ซึ่งอาจมีแนวทางการบริหารจัดการได้ดังนี้

1. ชั้นการวางแผน (Plan)

1.1 กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผนหลักสูตรรวมทั้งแนวดำเนินการของโรงเรียนในฝัน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้โดยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนด

1.2 จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม

1.3 จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจวิเคราะห์ความพร้อมรวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

1.4 สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ คนในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้

1.5 ประชาสัมพันธ์โครงการ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูอาจารย์นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจตรงกันเกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อให้แหล่งการเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

2. ชั้นการดำเนินงาน สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (Do) โรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้าง พัฒนาใช้แหล่งเรียนรู้ได้ดังนี้

2.1 จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ซึ่งอาจประกอบด้วย บุคลากรดังต่อไปนี้รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในโรงเรียนและชุมชน กำหนดแหล่งเรียนรู้และจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้

2.2 สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจ

2.3 ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

3. ขั้นตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม (Check)

โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไข ปัญหาอุปสรรคในระหว่างดำเนินการมีการประเมินทบทวนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่โรงเรียนกำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียนเองมีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการสร้างการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้วิเคราะห์การประเมินและสรุปผลการประเมิน

4. ขั้นสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (Action) การสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการระหว่างดำเนินการและเสร็จสิ้นการดำเนินการเพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้แหล่งการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วยกระบวนการดังนี้ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ 2) มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน 3) มีการจัดทำแผนในระดับพื้นที่ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ 4) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และ 5) หน่วยงานส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรในการจัดสร้างหรือพัฒนา

ชนิษฐา กาดัง (2561) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา ต้องมีการวางแผนในการดำเนินงาน การดำเนินการตามแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล รวมไปถึงการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้ หากสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยใช้ผลจากการวิเคราะห์และการจัดการอย่างละเอียดรอบคอบ พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนตามสภาพสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกแล้วการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่อมมีประสิทธิภาพไปด้วย

สุดารัตน์ งามวิลัย (2561) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้จะประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน เป็นขั้นตอนที่มีการกำหนดนโยบาย แผน โครงการ ก่อนการปฏิบัติงาน

2. การปฏิบัติตามแผนงาน เป็นปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการที่ได้วางแผนไว้
3. การตรวจสอบ เป็นการตรวจสอบการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายจากที่ได้กำหนดไว้
4. การปรับปรุง พัฒนา เป็นขั้นตอนที่มีนำข้อมูลจากการรายงานมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุง

กู่เกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลประกอบด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan) สถานศึกษากำหนดนโยบายและเป้าหมายการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำระบบรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อใช้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพียงพอ จัดทำแผนงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ประชาสัมพันธ์โครงการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการวางแผนในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน การวางแผนงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้

2. ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Do) สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ ประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระมีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ มีการประชาสัมพันธ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาในการใช้แหล่งเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งเรียนรู้ สภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบันทึกผลการใช้แหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ มีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้เรียนและผู้สนใจใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า เปิดโอกาสให้มีการนิเทศระหว่างการดำเนินการตามโครงการหรือการสอนส่งเสริมการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3. ด้านตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Check) สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีแผนการกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ มีปฏิทินการนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ มีวิธีการและเครื่องมือในการนิเทศติดตามที่เหมาะสมและหลากหลายเปิดโอกาสให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาร่วม

ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีการรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดรูปแบบวิธีการ เกณฑ์ ขั้นตอนการประเมินโครงการอย่างชัดเจน

4. ด้านการสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Action) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้แหล่งเรียนรู้ นำผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ จัดทำแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการประชุมและระดมความคิดเห็น เพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการวางแผนในการปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้บุคลากรโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแก่สาธารณชนและองค์กรต่าง ๆ

ไซนุง สามะ (2563) กล่าวว่า การดำเนินการการบริหารแหล่งเรียนรู้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จัดการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อเกิดผลคุ้มค่า ยั่งยืนโดยสถานศึกษานากระบวนการบริหารคุณภาพตามวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle : PDCA) ดังนี้

1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ (Plan) ได้แก่ การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ เพื่อเป็นการวางแผนดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ (Do) ได้แก่ การปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงาน การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้โดย มีผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สํารวจแหล่งเรียนรู้ และจัดทำข้อมูล สารสนเทศอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน นำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

3. การตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ (Check) ได้แก่ การตรวจสอบและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ ติดตาม รวบรวมข้อมูล และตรวจสอบ ติดตามกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน

4. การประเมินผลหรือนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ (Action) ได้แก่ การประเมินผล สรุปผลสรุปรายงานผลหรือนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับใช้ในการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) สถานศึกษาจะต้องดำเนินการขั้นตอนการพาผู้เรียนไปศึกษานอกสถานที่ ได้แก่ ขั้นตอนกำหนดความมุ่งหมาย ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนเดินทางและศึกษาแหล่งเรียนรู้ และขั้นประเมินผล

สรุปได้ว่า การบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาที่มีแนวทางในการนำมาปฏิบัติเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกโรงเรียน ประกอบด้วย การดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา มีรายละเอียด ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สังเคราะห์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ผู้วิจัย											รวม
	สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557)	สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558)	ชวนพิศ พิรามสุข (2559)	กาญจนา อนุทินปิ่นสา (2559)	กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561)	จินชฎา กาทัง (2561)	สุดารัตน์ งามวิสัย (2561)	สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชานานันท์กุล (2561)	กุเกียรติ แดงสีดา (2563)	ไชนุง สามะ (2563)	ชุติมาพร เขาวานใจ (2564)	
1. การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้												
1.1 กำหนดนโยบายและเป้าหมาย จัดทำแผนงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	11
1.2 จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	9
1.3 จัดทำระบบรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพียงพอ				✓			✓		✓			3

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

การบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	การประเมิน										รวม
	สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557)	สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558)	ชวนพิศ พิธอมสุข (2559)	กัญญาณัฐ อินปັນสา (2559)	กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561)	ชนิษฐา กาทัง (2561)	สุรัตน์ งามวิไล (2561)	สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชานภานุภัฏ (2561)	กุเกียรติ แดงสีดา (2563)	ไฉนง สามะ (2563)	
1.4 สร้างความเข้าใจแก่บุคลากร ของโรงเรียน ชุมชนในการมีส่วนร่วม ในการวางแผนการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	9
1.6 ประชาสัมพันธ์โครงการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้		✓		✓			✓	✓	✓		5
1.8 มีการวางแผนงบประมาณ สนับสนุนในการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้	✓			✓				✓	✓		4
2. การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้											
2.1 มีการจัดประชุมชี้แจงให้ บุคลากรและนักเรียนรับทราบ เกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน และ ความสำคัญของการเรียนรู้โดย การใช้แหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
2.2 มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา	✓		✓				✓	✓	✓	✓	6
2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละ กลุ่มสาระมีการจัดกิจกรรมที่ใช้ แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	✓		✓	✓			✓		✓	✓	6
2.4 มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศใน การเลือกใช้ มีการบันทึกผลการใช้ แหล่งเรียนรู้แหล่งเรียนรู้					✓		✓		✓	✓	4

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

การบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	การประเมินผล										รวม	
	สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557)	สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558)	ชวนพิศ พิรามสุข (2559)	กัญญาณัฐ อินปัสสา (2559)	กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561)	ชนิษฐา กาทัง (2561)	สุตารัตน์ งามวิสัย (2561)	สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชานภานุรุ่งกุล (2561)	กุเกียรติ์ แดงสีดา (2563)	ไชยง สามะ (2563)		ชุตินาพร เขาวานใจ (2564)
3.3 เปิดโอกาสให้ครู และนักเรียน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น								✓	✓		✓	3
3.4 มีการประเมินผลการใช้แหล่ง เรียนรู้ภายในสถานศึกษา จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
3.5 จัดทำข้อมูลการประเมินการ บริหารแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนด รูปแบบ วิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการ ประเมินโครงการอย่างชัดเจน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		9
3.6 มีการจัดทำรายงานผลการใช้ แหล่งเรียนรู้		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้												
4.1 มีการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดทำแผนการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง		✓		✓			✓		✓		✓	5
4.2 นำผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็น พื้นฐานในการพัฒนา/ปรับปรุง แหล่งเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10
4.3 มีการจัดสรรงบประมาณใน การปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้								✓	✓			2
4.4 มีการประชุมและระดมความคิด เห็นในการกำหนดแนวทางใน การแก้ไข และพัฒนาแหล่งเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			8

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

การบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	การบริการจัดการแหล่ง เรียนรู้										รวม
	สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557)	สมศักดิ์ ทองสมุทร (2558)	ชวนพิศ พิโรดมสุข (2559)	กัญญาณัฐ อินปัสสา (2559)	กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2561)	ชนิษฐา กาทัง (2561)	สุศรัทธน์ งามวิสัย (2561)	สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชานภานุรุ่งกุล (2561)	กุเกียรติ์ แดงสีดา (2563)	ไชนุง สามะ (2563)	
4.5 มีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ในการวางแผนในการปรับปรุง และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
4.6 บุคลากรโรงเรียน ชุมชนมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก สถานศึกษา			✓			✓			✓		3
4.10 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการใช้แหล่ง เรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพแก่สาธารณชนและ องค์กรต่าง ๆ	✓					✓	✓		✓		4

จากการสังเคราะห์จะเห็นว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา แบ่งเป็น 4
ขั้นตอน คือ

1. การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
2. การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
3. การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ผู้วิจัยได้พิจารณาขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ที่มีค่าความถี่สูงตั้งแต่ 6 ขึ้นไปเพื่อนำมาเป็นการบริหาร
จัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา โดยแบ่งเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) กล่าวว่า การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ควรมีการวางแผนพัฒนาครูให้มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เต็มศักยภาพการใช้สื่ออุปกรณ์นวัตกรรม เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กัญญาณัฐ อินปันสา (2559) ระบุถึงขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในแต่ละชั้นไว้ โดยขั้นการวางแผน (Plan) ประกอบด้วย 1) กำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ โรงเรียนกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยทำความเข้าใจนโยบายตามแผนหลักสูตรรวมทั้งแนวดำเนินการของโรงเรียนในฝัน เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้โดยให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนด 2) จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อม ในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เกี่ยวข้องที่โรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสม 3) จัดทำแผนงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คณะกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่จะเป็นผู้สำรวจวิเคราะห์ความพร้อมรวบรวมข้อมูลแล้วจัดทำแผนพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสม 4) สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียนและชุมชน โรงเรียนดำเนินการสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุก ๆ คนในโรงเรียนและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญมีส่วนร่วมในการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ และ 5) ประชาสัมพันธ์โครงการ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อให้ครูอาจารย์นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกันเกิดความร่วมมือในการสนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อให้แหล่งการเรียนรู้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

กัญญาณัฐ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลว่า สถานศึกษากำหนดนโยบายและเป้าหมายการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้ จัดทำระบบรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อใช้ในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพียงพอ จัดทำแผนงานการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์โครงการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการวางแผนในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน การวางแผนงบประมาณสนับสนุนในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดบุคลากรและคณะกรรมการรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้

ไซนุง สามะ (2563) กล่าวว่า การวางแผนในการบริหารแหล่งเรียนรู้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) สถานศึกษาจะต้องกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มีการแต่งตั้งคณะทำงานอย่างชัดเจน เป็นระบบ เพื่อเป็นการวางแผนดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษากำหนดนโยบายและเป้าหมาย จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สร้างความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาและประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2. การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) กล่าวว่า การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการพัฒนาทักษะการสอนและปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการจัดการเรียนรู้วิธีใหม่แก่ผู้เรียน มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายจัดหาหรือสร้างแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดให้ครูมีเวลาปฏิบัติงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้บุคลากรเกิดการใฝ่รู้ จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ทั้งที่เป็นเทคโนโลยีและสื่อให้พร้อมและกระตุ้นให้ครูใช้ประโยชน์จากสื่อเหล่านี้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

กัญญาณัฐ อินปันสา (2559) ระบุถึงขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในแต่ละชั้นไว้ โดยขั้นการดำเนินงานสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (Do) โรงเรียนอาจมีแนวทางการสร้าง พัฒนาใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ 1) จัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งการเรียนรู้ซึ่งอาจประกอบด้วยบุคลากร ดังต่อไปนี้รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้าศูนย์คอมพิวเตอร์ของโรงเรียน รับผิดชอบการดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามความพร้อมที่ได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในโรงเรียนและชุมชน กำหนดแหล่งเรียนรู้ และจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งการเรียนรู้ 2) สร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามสารสนเทศที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ จัดระบบการใช้สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจ และ 3) ผู้เรียนและผู้สนใจได้ใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า มีการรวบรวมข้อมูลการใช้เพื่อเป็นข้อมูลกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป

กัญเกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ประชุมชี้แจงให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม

สาระมีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการเลือกใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ มีการประชาสัมพันธ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการบริการให้คำแนะนำปรึกษาในการใช้แหล่งเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกในการใช้แหล่งเรียนรู้ สภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบันทึกผลการใช้แหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ มีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ผู้เรียนและผู้สนใจใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า เปิดโอกาสให้มีการนิเทศระหว่างการทำโครงการตามโครงการหรือการสอนส่งเสริมการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ไชนุง สามะ (2563) กล่าวว่า การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา (Do) ตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle : PDCA) สถานศึกษาจะต้องมีการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ ตามแผนงาน การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้โดย มีผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สํารวจแหล่งเรียนรู้และจัดทำข้อมูล สารสนเทศอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน นำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ มีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน และความสำคัญของการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ครูผู้สอนสามารถสร้างสถานการณ์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ในทุกสาระการเรียนรู้และมีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย สภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ

3. การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) กล่าวว่า การตรวจสอบ ทบทวน ติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรด้วยกิจกรรมการนิเทศ ที่หลากหลาย ประเมินบุคลากรตามจรรยาบรรณวิชาชีพโดยยึดแนวทางการประเมินตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จัดทำเป็น (SAR)

กัญญาณัฐ อินป็นสา (2559) ระบุถึงขั้นตอนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในแต่ละชั้นไว้ โดยขั้นตรวจสอบ ทบทวน กำกับติดตาม (Check) โรงเรียนกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม และประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาอุปสรรคในระหว่างการทำโครงการมีการประเมินทบทวนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการให้เกิดการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนในพื้นที่โรงเรียน

กำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียนเองมีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้างการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้วิเคราะห์การประเมินและสรุปผลการประเมิน

กู่เกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า การตรวจสอบ ทบทวนและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Check) สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีแผนการกำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ มีปฏิทินการนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ มีวิธีการและเครื่องมือในการนิเทศติดตามที่เหมาะสมและหลากหลาย เปิดโอกาสให้ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษาร่วมประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ภายในและภายนอกสถานศึกษาจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการรายงานผลการใช้แหล่งเรียนรู้ กำหนดรูปแบบวิธีการ เกณฑ์ ขั้นตอนการประเมินโครงการอย่างชัดเจน

ไชนุง สามะ (2563) กล่าวว่า การตรวจสอบ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ (Check) ตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) สถานศึกษาควรมีการตรวจสอบและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ ติดตาม รวบรวมข้อมูล และตรวจสอบ ติดตามกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ มีแผนการประเมินและติดตาม มีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามอย่างชัดเจน มีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการและเครื่องมือในการประเมินและติดตามที่เหมาะสมและหลากหลาย มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยกำหนดรูปแบบวิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการประเมินโครงการอย่างชัดเจน และมีการจัดทำรายงานผลประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้

4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) กล่าวว่า การนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและใช้วิธีการบริหารงานบุคคลเข้ามาใช้เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรที่มีอยู่ให้สามารถร่วมดำเนินการตามเป้าหมายนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

กัญญาณัฐ อินป็นสา (2559) ระบุถึงขั้นตอนการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในแต่ละชั้นไว้ โดยขั้นสรุปและรายงานผลการสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ (Action) การสรุปรายงานการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ควรรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เริ่มดำเนินการระหว่างดำเนินการและเสร็จ

สิ้นการดำเนินการเพื่อสรุปเป็นรายงานนำเสนอให้หน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับและผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ให้เกิดการใช้แหล่งการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น เป็นการส่งเสริมการพัฒนาต่อยอดต่อไป

กู่เกียรติ แดงสีดา (2563) กล่าวว่า การสรุป รายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (Action) สถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ ข้อมูล การใช้แหล่งเรียนรู้ นำผลการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ มาใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนา/ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ จัดทำแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการประชุมและระดมความคิดเห็น เพื่อทบทวนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการใช้ข้อมูล และสารสนเทศในการวางแผนในการปรับปรุง และบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้บุคลากรโรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแก่สาธารณชนและองค์กรต่าง ๆ

ไชนง สามะ (2563) กล่าวว่า การประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา (Action) ตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) สถานศึกษาควรมีการประเมินผล สรุปผล สรุปรายงานผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ เพื่อนำผลการประเมินไปปรับใช้ในการพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การที่สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีการประชุมและระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และนำไปวางแผนเพื่อปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. บริบทการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตั้งอยู่ที่ 598 หมู่ 11 ถนนสนามกีฬา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา อาณาเขตติดต่ออำเภอเมืองพะเยา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อำเภอแม่ใจ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของเขตพื้นที่การศึกษาห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประมาณ 24 กิโลเมตร

อำเภอดอกคำใต้ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเขตพื้นที่การศึกษาห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประมาณ 15 กิโลเมตร

อำเภอภูพานยาว ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเขตพื้นที่การศึกษาห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประมาณ 18 กิโลเมตร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาพะเยาเขต 1 (2566) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์แนวทางการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาพะเยาเขต 1 ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรคุณภาพ สมรรถนะเลิศล้ำยึดหลักธรรมาภิบาล สืบสานศาสตร์พระราชาสู่การศึกษาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21”

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรให้มีคุณภาพ ยึดหลักธรรมาภิบาล การกระจายอำนาจและมีส่วนร่วม การบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21
3. พัฒนาองค์กรให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำศาสตร์พระราชาสู่เป้าหมายการศึกษาที่ยั่งยืน
4. พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีความปลอดภัย
5. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นผู้มีความรู้ คุณลักษณะมีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เป้าประสงค์ (Goals)

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง มีระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ
3. สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และสังคมคุณธรรม จริยธรรม บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาในสังกัดมีความปลอดภัยแก่ผู้เรียนทุกมิติ

4. ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามสมรรถนะ และมาตรฐานวิชาชีพ และจัดการ เรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

5. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ (Strategy) แนวทางการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการองค์กร

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนางค์กรแห่งการเรียนรู้ และเครือข่ายความร่วมมือ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท

และในส่วนของกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนางค์กรแห่งการเรียนรู้ และเครือข่ายความร่วมมือนั้น มีการจัดทำโครงการเพื่อสนองกลยุทธ์ดังต่อไปนี้โครงการส่งเสริมและสร้างให้ผู้เรียนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยเข้าถึงการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพเหมาะสมกับความต้องการที่หลากหลาย, โครงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาและดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการศึกษา ที่มีคุณภาพ ทันสมัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต, โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาสมรรถภาพ, โครงการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาศักยภาพ, โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกัน ค้นหาติดตามเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน, โครงการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา และโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะเยา เขต 1

ขนาดของสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนครู (คน)
สถานศึกษาขนาดเล็ก	60	298
สถานศึกษาขนาดกลาง	29	254
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	1	74
รวม	90	626

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุรเกียรติ์ งามเลิศ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนคุณภาพระดับดีและโรงเรียนคุณภาพระดับปรับปรุงมีบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และ 3) ปัญหาหลักในการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรอย่างชัดเจน

ปาริฉัตร สาตรา และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2557) ศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรีโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการจัดการจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้และด้านการนำผลการประเมินไปใช้ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการจัดการแหล่งเรียนรู้มีการกำหนดยุทธศาสตร์วัตถุประสงค์ เป้าหมายการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ควรมีการจัดทำโครงการบริหารจัดการการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จัดทำงบประมาณให้เพียงพอการตรวจสอบการใช้แหล่งเรียนรู้ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สรุปและจัดทำรายงานผลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การนำผลการประเมินไปวางแผนปรับปรุงแก้ไข จัดสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

เจนจิรา อุปัญญา (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งก์โนนคาประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า สภาพแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพราะมีศูนย์การเรียนรู้ที่ครบทุกกลุ่มสาระและยังมีห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องดนตรี เป็นต้น โรงเรียนมีนโยบายแผนการดำเนินงานและโครงการในการจัดแหล่งเรียนรู้ แต่แหล่ง

เรียนรู้ในโรงเรียนยังไม่มีคุณภาพ และยังไม่มิกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง สถิติการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้ น้อย ผู้เรียนไม่มีโอกาสใช้อย่างทั่วถึงสรุปผลการพัฒนาตามแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียนแก้งหนองน้ำประชาสรรค์ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแนวทางที่จะพัฒนาที่ตนรับผิดชอบให้ดีขึ้นนิเทศติดตามผล โดยการให้คาปรึกษา คำแนะนำทำให้ครูเกิดแนวคิดในการพัฒนาและสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้บริการแหล่งเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น เต็มใจให้บริการ แหล่งเรียนรู้มีความสะอาด ปลอดภัย มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากความสนใจและความถนัด จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

จิราภรณ์ ขยัน (2558) ได้ศึกษาบทบาทการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารงาน ขนาดโรงเรียน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในปีการศึกษา 2555 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เลือกผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียวและทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมและด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามลำดับ และผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตามบทบาทการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จิระพล พุกกัน (2559) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญที่จัดสรร ควรปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณการจัดแหล่ง สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญที่จัดสรรจากกรุงเทพพูนันได้รับให้มากที่สุดทางการพัฒนามากที่สุดความปรับภูมิทัศน์ภายในบริเวณการ

จัดแหล่งเรียนรู้ให้ สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญที่จัดสรรจากกรุงเทพนั้นได้รับให้มากที่สุดทางการพัฒนามากที่สุด ความประับภูมิทัศน์ภายในบริเวณการจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีความสวยงามความ สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครให้ความสำคัญที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญที่จัดสรรจากกรุงเทพนั้นได้รับให้มากที่สุดทางการพัฒนามากที่สุดความประับภูมิทัศน์ภายในบริเวณการจัดแหล่งเรียนรู้ให้มีความสวยงามความสะอาดภายในบริเวณจัดแหล่งเรียนรู้ และสร้างสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ให้เพียงพอและเหมาะสมควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมของเจ้าหน้าที่และครูควรมีการอบรมในเรื่องให้บริการและเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่และครูและควรจัดให้มีจำนวนเจ้าหน้าที่และครูให้คำปรึกษาแก่ผู้ใช้บริการอย่างเพียงพอผู้บริหารควรมีแผนงานหรือโครงการการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ควรมีการตรวจสอบปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพดีและพร้อมใช้ให้บริการมีการประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องด้วย

ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ตามหลักกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (P-D-C-A) ตามกรอบแนวคิดของเดมมิง (Deming) มีคุณภาพการดำเนินงานโดยภาพรวม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผน การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายใน รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายใน ถัดมาได้แก่ด้านการนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในไปใช้เหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ตามหลักการบริหารทรัพยากร (4 Ms) โดยภาพรวมมีระดับอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับ ได้แก่ด้านครู (Man) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ (Management) ถัดมาได้แก่ ด้านงบประมาณ (Money)

พิชชาภา ผกาผล (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งได้จากการพิจารณาในด้านต่าง ๆ ทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) สภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก

ทุกด้าน 3) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ซึ่งจำแนกตาม เพศ ตำแหน่งงาน และขนาดของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนปิยะพรพิทยา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนพบว่า การประเมินผลการศึกษา สภาพการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนปิยะพรพิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนปิยะพรพิทยา คือ (1) ปัจจัยด้านบุคลากร (2) ปัจจัยด้านงบประมาณ (3) ปัจจัยด้านทรัพยากร และ (4) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ และ 3) ผลการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนปิยะพรพิทยา ได้แก่ (1) การวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ (2) การปฏิบัติตามแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ (3) การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล และ (4) การพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

สายชล วัฒนเกษกรณ์ (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีอันดับสูงสุดคือ ด้านทรัพยากร อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับปานกลาง และ 2) แนวทางสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 แนวทางคือ (1) ด้านบุคลากร สถานศึกษาควรจัดประชุมเพื่อวางแผนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น (2) ด้านงบประมาณสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้วัสดุและสินทรัพย์ (3) ด้านทรัพยากร สถานศึกษาควรส่งเสริมให้จัดกิจกรรมบูรณาการการศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่น และ (4) ด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษาควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน

สุดารัตน์ งามวิสัย (2561) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้สูงสุด รองมาด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้รองมาด้านการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ และต่ำสุดด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ และ 2) แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า-นวมินทร์ มีแนวทางการบริหาร ดังนี้ (1) ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้

กำหนดปฏิทินในการดำเนินงานของแผน (2) ด้านการดำเนินการแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ให้บุคลากรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และจัดทำคู่มือประกอบการบริหารแหล่งเรียนรู้ (3) ด้านการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์การวัดและประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ทำเป็นรูปเล่ม มีการรายงานการบริหารแหล่งเรียนรู้ทุกภาคเรียน และ (4) ด้านการปรับปรุงการบริหารแหล่งเรียนรู้ คือ ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและหาแนวทางจัดทำแผนในปีต่อไป

สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชวน ภาวังกุล (2561) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.20$) 2) ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.17$) 3) ด้านการประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ($\bar{X}=4.05$) และ 4) ด้านการตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.05$) และ 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการบริหารแหล่งเรียนรู้มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก

กษมาพร ทองเอื้อ (2563) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา” ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า มี 6 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ด้านการวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 42 ตัวแปร (2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วย 14 ตัวแปร (3) ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 6 ตัวแปร (4) ด้านการกำกับติดตามและส่งเสริมการบริหาร ประกอบด้วย 6 ตัวแปร (5) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ตัวแปร และ (6) ด้านการพัฒนา การออกแบบและเชื่อมโยงองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย 3 ตัวแปร และ 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามี 6 องค์ประกอบคือ (1) ด้านการวางแผนจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (3) ด้านการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น (4) ด้านการกำกับติดตามและส่งเสริมการบริหาร (5) ด้านการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม และ (6) ด้านการพัฒนา การออกแบบและเชื่อมโยงองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า องค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

ไชนง สามะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.33) 2) ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีที่ตั้งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้แตกต่างกันในด้านห้องปฏิบัติการ คอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และในด้านห้องสมุดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน และ 2) ข้อเสนอแนะต่อการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ควรร่วมกันวิเคราะห์วางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น จุดด้อยพร้อมนำไปปรับปรุงแก้ไขให้แหล่งเรียนรู้ พร้อมใช้งานเสมอ อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานมีส่วนร่วมประเมินผลตรวจสอบ ทบทวน กำกับ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กัญเกียรติ แดงสีดา (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านตรวจสอบ และติดตาม และด้านการสรุปรายงานผล ปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุค ดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้า มามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามรูปแบบของ PDCA ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมี ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัล และความเป็นไปได้ในการนำแนวทางทางการ บริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาไปปฏิบัติ ตามกระบวนการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

สุกัญญา ภูเสียงแก้ว (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลจังหวัดภูเก็ต” ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับมากทุกด้านด้านการพัฒนาบุคลากรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2) การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในระดับมากทุกด้าน ด้านการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า บทบาทของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และ 4) บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน พบว่า การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และการวางแผนใช้แหล่งเรียนรู้ส่งผลต่อการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลจังหวัดภูเก็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จิรภา อินนารี (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำ และด้านการควบคุม ตามลำดับ และ 2) ผลศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 พบว่า ควรมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์การพัฒนา มีการวางแผน จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการปฏิบัติงานให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วม รับรู้ เข้าใจ ร่วมแสดงความคิดเห็นในหารดำเนินงานและประเด็นที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีการทำและจัดเก็บเอกสารหลักฐานการวัดผลและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตามสภาพจริงและปัจจุบัน ผู้บริหารควรหาทางเลือกที่หลากหลายแนวทาง โดยใช้ข้อมูลทุก ๆ ด้าน และการตัดสินใจควรมีความเหมาะสมทั้งตัดสินใจคนเดียวและเป็นทีม ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการพัฒนาและแลกเปลี่ยน ความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง และควรมีการจัดทำรายงานประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

ชุตินาพร เขาวนัไว (2564) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา แสดงบทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุดได้ดังนี้ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล และด้านการสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จิรภัทร์ กาญจนครุฑ และนันทิยา น้อยจันทร์ (2564) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงเรียนกลุ่มทวาราวดี ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ พบว่าสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังพบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ PNI = 0.121 รองลงมาคือ ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี PNI = 0.120 ด้านวิชาการ PNI = 0.115 และด้านวัฒนธรรม ประเพณี PNI = 0.114 ตามลำดับ และ 2) แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง ใช้กระบวนการ PDCA จำแนกตามรายด้าน ด้านวิชาการมีการวางแผนประชุมกำหนดการดำเนินงานให้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยี ผู้บริหารและครูมีการวางแผนประชุมกำหนดการดำเนินงานติดตามผลการประเมินเพื่อนำมาแก้ไขให้ดีขึ้น ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ดำเนินงาน แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อกับการใช้งาน ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ผู้บริหารและครูมีการวางแผนประชุม ดำเนินงานให้เป็นระบบตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

วันชัย ไชยชนะ และคนอื่น ๆ (2564) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 มีองค์ประกอบ ดังนี้

ตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ สภาพการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 2 แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย ความหมายของแหล่งเรียนรู้ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ ประเภทของแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย ระบบบริหารจัดการที่ดีตามระบบวงจรคุณภาพตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle:PDCA)

ตอนที่ 4 สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขต นิยามศัพท์เฉพาะ สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4

ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่าความเหมาะสมของคู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกได้แก่ ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ รองลงมา คือด้านรูปแบบของคู่มือ และด้านเนื้อหาของคู่มือ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะคู่มือการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้และเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Lopez (1998) อ้างถึงในกมลพร ภูมิพลับ (2564) ได้ทำการศึกษา สภาพการณ์มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี พบว่าชุมชนให้บุตรหลานได้เรียนหลากหลายวัฒนธรรม ที่บ้าน โรงเรียน และชุมชน โดยทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมให้การเรียนแก่บุตรหลานของตนเองเพื่อเป็นการสืบทอดวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งมีความต้องการให้บุตรหลานที่จบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

Louise (1998) อ้างถึงในอดิพันธ์ อมาตยคง (2552) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของการเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่มัลรัฐอิลลินอยด์ โดยใช้ประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาในชุมชน ผลการวิจัย พบว่าสิ่งที่มีชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในการให้การศึกษแก่สถานศึกษาได้มากที่สุดคือ ภูมิปัญญาในชุมชน ปรากฏในชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมในชุมชน และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งจะตรงกับความต้องการของผู้เรียนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชน อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีและแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้ยั่งยืนด้วย

Nieland (1999) อ้างถึงในองอาจ แสนมาโนช (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาพื้นที่รกร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้กลางแจ้ง เป็นการศึกษากระบวนการซึ่งนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่รกร้าง จำนวน 22 ไร่ เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้ครู ผู้เรียน สมาคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนนักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาศึกษาได้ ผลการศึกษาพบว่า หลังการพัฒนาแล้วพื้นที่ดังกล่าวจะกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้กลางแจ้ง ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่ป่าแห่งชาติ หุบหญ้าแพรรี หุบหญ้าแพรรีปรับปรุงสระน้ำ 2 สระ หุบหญ้าเมืองฝนและอ่าวเล็ก ๆ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังสร้างสวนวิทยาศาสตร์ขึ้นในบริเวณพื้นที่ของโรงเรียน สวนแรกเป็นพันธุ์ไม้ยืนต้น 54 ชนิด ส่วนที่ 2 ปลูกไม้ประดับและหญ้า 98 ชนิด ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยพืชสมุนไพร ได้แก่ ดอกไม้ป่าในเขตหุบหญ้าแพรรี หุบหญ้าแพรรี พันธุ์ไม้ที่สามารถดึงดูดผีเสื้อและนกฮูกมิมิง และส่วนพื้นที่ที่เป็นเขตพันธุ์อันธรายที่มีในรัฐมินเนโซตา

Mullins (1999) อ้างถึงในกมลพร ภูมิพลับ (2564) ได้ศึกษาผลกระทบที่มีต่อครู และนักเรียนจากการไปศึกษานอกสถานที่โดยใช้พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า การไปศึกษานอกสถานที่ทำให้ครูและนักเรียนมีชีวิตใหม่ และเกิดแรงจูงใจ สำหรับอุปสรรคของการจัดการศึกษานอกสถานที่ คือ ครูผู้สอนจะปิดกั้นตนเอง เพราะกลัวการพานักเรียนไปนอกสถานที่ และเขาเชื่อว่างานวิจัยเป็นแบบอย่างของการจัดการศึกษานอกสถานที่โดยใช้พิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติต่อไป

Burks (1994) อ้างถึงในสุรเกียรติ์ งามเลิศ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและการส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของโรงเรียนมัธยม 3 แห่งในมลรัฐเท็กซัสตอนเหนือ พบว่า ครูมีบทบาทและอิทธิพลต่อนักเรียนในการใช้ทรัพยากรห้องสมุด บรรณารักษ์ต้องส่งเสริมให้ทุกคนใช้ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมห้องสมุดมีความพร้อม มีคุณค่าสอดคล้องกับวิชาการของโรงเรียน ประสานงานกับครูผู้สอนนำนักเรียนเข้าไปใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอน

Keefe (2003) อ้างถึงในญาณีตา ดวงสีทอง (2561) ได้ศึกษาศูนย์การเรียนรู้วิถีทัศน์ว่าสามารถบูรณาการหลักสูตรเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ได้อย่างไร ศูนย์การเรียนดังกล่าวเป็นการถ่ายทอดโทรทัศน์วงจรปิด โดยเชื่อมสัญญาณไปยังห้องเรียนทุกห้องการบริหารเรียงต่อดต่อดิจิทัลทัศน์แก่นักเรียนและครู สร้างบทเรียน และชุดการประชุมวิถีทัศน์ซึ่งเป็นการเตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งกลุ่มนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลหรือการเรียนผ่านการปฏิบัติร่วมกับผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ รวมทั้งกลุ่มนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ภาคสนาม พิพิธภัณฑ์ในภาพยนตร์ เป็นต้น ศูนย์การเรียนดังกล่าว ได้สร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนให้แพร่กระจายเพิ่มและขยายการเรียนรู้เกิดขึ้นที่โรงเรียน วิธีการในการศึกษาขึ้นอยู่กับการบอกลักษณะของการประเมินรุ่นที่ 4 ของ Guba และ Lincoln เพื่อพัฒนาการศึกษาการบูรณาการของการใช้ศูนย์การเรียนวิถีทัศน์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่เน้นเทคโนโลยี การบรรยายสิ่งที่เกิดขึ้นในศูนย์การเรียนวิถีทัศน์ในโรงเรียนซึ่งใช้เวลาสังเกตนาน 2 ได้กำหนดกรอบในการอ้างอิงสิ่งที่เกี่ยวข้องประเด็นปัญหาที่ประเมินรุ่นที่ 4 ขึ้นกับการสะท้อนความคิดเห็นของครูหลังจากได้สังเกตพฤติกรรม การเรียนของผู้เรียนผ่านวิถีทัศน์และความสัมพันธ์ของการเรียนกับวิถีทัศน์ กับการเรียนด้วยเทคโนโลยีรูปแบบอื่นๆ ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าครูได้ปรับตัวปรับหลักสูตรให้สมบูรณ์ขึ้น ครูมีโอกาสได้พัฒนาการแนะนำแหล่งเรียนรู้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งครูที่ประสบผลสำเร็จในการสอนตามทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ และมีแรงกระตุ้นในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิถีทัศน์

จากการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำสังเคราะห์การดำเนินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 2) การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 626 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 242 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

ตารางที่ 3.1 แสดงขนาดสถานศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถานศึกษาขนาดเล็ก	298	115
สถานศึกษาขนาดกลาง	254	98
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ	74	29
รวม	626	242

เพื่อป้องกันการสูญหายและความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2555, น. 176-177) โดยกำหนดระดับคะแนนออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

- 5 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยมีการสร้างเครื่องมือวิจัยและเพื่อให้เครื่องมือการวิจัยมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 แบบสอบถาม

1) ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำมาพัฒนากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย กำหนดตัวแปร นิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

2) จัดทำตารางวิเคราะห์แบบสอบถามโดยสร้างข้อกระทงคำถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์องค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

3) นำตารางวิเคราะห์แบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาในเบื้องต้น แล้วทำการปรับปรุงตารางวิเคราะห์แบบสอบถามให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4) นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ดูความสอดคล้องระหว่างของวัตถุประสงค์การวิจัยกับตัวแปรที่มุ่งศึกษาและข้อกระทงคำถาม รวมทั้งความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และหาดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item-objective congruence) ทั้งนี้กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 (ภาคผนวก ง)

5) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับข้อกระทงคำถามให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

6) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอไว้แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ไม่ต่ำกว่า 0.70 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .93 (ภาคผนวก จ)

7) นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

8) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจาก ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ในระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน 2567

3.2 ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งจัดส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งไปพร้อมกับหนังสือเวียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 พร้อมทั้งกำหนดวันสิ้นสุดการเก็บข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและจัดเก็บแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องมาลงรหัส (coding sheet) แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การคำนวณหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแปลผลตามแนวคิดของ สุกมาส อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร (2562) ดังรายละเอียด ดังนี้

4.50 - 5.00 คะแนน หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 คะแนน หมายถึง มีสถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก

2.50 - 3.49 คะแนน หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 คะแนน หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 คะแนน หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงใช้วิธีการวิเคราะห์รายคู่แบบ LSD

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยศึกษาสภาพ และเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามการรับรู้ของครู

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และ ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน มีรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ข้อมูลครู	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	132	48.18
หญิง	142	51.82
รวม	274	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลครู	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	229	83.58
ปริญญาโท	45	16.42
ปริญญาเอก	-	0
รวม	274	100.00
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	60	21.90
5 – 15 ปี	120	43.80
16 – 25 ปี	75	27.37
มากกว่า 25 ปี	19	6.93
รวม	274	100.00
ขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน		
ขนาดเล็ก	140	51.09
ขนาดกลาง	100	36.50
ขนาดใหญ่พิเศษ	34	12.41
รวม	274	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.82 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.58 มีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.80 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 51.09

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต 1

ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามการรับรู้ของครู มีรายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยภาพรวม

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ สถานศึกษา	M	SD	ระดับความ คิดเห็น
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.94	0.15	มากที่สุด
2. การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.52	0.35	มากที่สุด
3. การประเมินและติดตามการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้	4.18	0.59	มาก
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไข การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.11	0.60	มาก
เฉลี่ยรวม	4.44	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.44$, $SD = 0.32$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.94$, $SD = 0.15$) และด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.52$, $SD = 0.35$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.18$, $SD = 0.59$) และด้านการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.11$, $SD = 0.60$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.91	0.35	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.96	0.22	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้	4.95	0.24	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.94	0.27	มากที่สุด
5. สถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	4.96	0.20	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.94	0.30	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.94	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.94$, $SD = 0.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา ($M = 4.96$, $SD = 0.20$) สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.96$, $SD = 0.22$) สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.95$, $SD = 0.24$) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.95$, $SD = 0.30$) และ

สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.94$, $SD = 0.30$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้	4.97	0.20	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้และแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.93	0.30	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้	4.94	0.27	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย	4.97	0.20	มากที่สุด
5. สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนสามารถสร้างสถานการณ์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ในทุกสาระการเรียนรู้	4.23	0.80	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.10	0.81	มาก
7. สถานศึกษามีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	3.97	0.84	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	M	SD	ระดับความคิดเห็น
8. สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ	4.07	0.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.52	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.52, SD = 0.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ และสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย ($M = 4.97, SD = 0.20$) สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้ ($M = 4.94, SD = 0.27$) สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้และแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.93, SD = 0.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ($M = 4.10, SD = 0.81$) และสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ ($M = 4.07, SD = 0.82$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($M = 3.97, SD = 0.84$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ด้านการประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้	4.33	0.79	มาก
2. สถานศึกษามีแผนการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	4.23	0.74	มาก
3. สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน	4.14	0.73	มาก
4. สถานศึกษามีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.17	0.79	มาก
5. สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	4.21	0.75	มาก
6. สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้	4.09	0.85	มาก
7. สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบวิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการประเมินแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน	4.14	0.88	มาก
8. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในอนาคต	4.11	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.18	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.18, SD = 0.59$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ ($M = 4.33, SD = 0.79$) สถานศึกษามีแผนการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ ($M = 4.23, SD = 0.74$) สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.21, SD = 0.75$) สถานศึกษามีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ($M = 4.17, SD = 0.79$) สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน ($M = 4.14, SD = 0.73$) สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการประเมินแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน ($M = 4.14, SD = 0.88$) สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในอนาคต ($M = 4.11, SD = 0.76$) และสถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M = 4.09, SD = 0.85$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ด้านการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	M	SD	ระดับความคิดเห็น
1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.05	0.88	มาก
2. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	4.14	0.89	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและ แก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	<i>M</i>	<i>SD</i>	ระดับความ คิดเห็น
3. สถานศึกษามีการประชุมและระดม ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางใน การแก้ไข การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ การบริหารแหล่งเรียนรู้	4.17	0.76	มาก
4. สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและ สารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุง และแก้ไขการบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	4.06	0.85	มาก
5. สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและ สารสนเทศเพื่อนำไปวางแผนเพื่อ ปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.13	0.87	มาก
เฉลี่ยรวม	4.11	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหาร
จัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 0.60$) และเมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมและระดม
ความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางในการแก้ไข การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการบริหารแหล่งเรียนรู้
($M = 4.17$, $SD = 0.76$) สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการ
แหล่งเรียนรู้ ($M = 4.14$, $SD = 0.89$) สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปวางแผน
เพื่อปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($M = 4.13$, $SD = 0.87$) สถานศึกษามีการ
ใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ($M =$
 4.06 , $SD = 0.85$) และสถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการ
บริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($M = 4.05$, $SD = 0.88$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา

3.1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาด
โรงเรียนที่สังกัด 3 ขนาด มีรายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตาม
ขนาดโรงเรียนที่สังกัด

การบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้ของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่พิเศษ		รวม		แปลผล
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
1. การวางแผนการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.96	0.10	4.95	0.12	4.88	0.27	4.94	0.15	มากที่สุด
2. การดำเนินงานบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	4.55	0.34	4.56	0.33	4.35	0.37	4.52	0.35	มากที่สุด
3. การประเมินและติดตาม การบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	4.18	0.61	4.26	0.50	3.70	0.65	4.18	0.59	มาก
4. การนำผลการประเมิน ไปปรับปรุงและแก้ไข การบริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	4.13	0.58	4.06	0.70	4.09	0.46	4.11	0.60	มาก
รวม	4.45	0.34	4.46	0.28	4.30	0.39	4.43	0.32	มาก

จากตารางที่ 4.7 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($M = 4.43, SD = 0.32$) เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด พบว่า

สถานศึกษาขนาดเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.45, SD = 0.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.96, SD = 0.10$) และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 4.13, SD = 0.58$)

สถานศึกษาขนาดกลางในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.46, SD = 0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.95, SD = 0.12$) และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 4.06, SD = 0.70$)

สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30, SD = 0.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.88, SD = 0.27$) และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 4.09, SD = 0.46$)

3.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ตาราง 4.8 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	.691	2	.345	3.344	.037
ภายในกลุ่ม	24.685	239	.103		
รวม	25.376	241			

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาเป็นการทดสอบสมมติฐานดำเนินการโดยการวิเคราะห์ความ

แปรปรวนร่วมแบบทางเดียว โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างขนาดของสถานศึกษา จึงทำการทดสอบความแปรปรวนระหว่างกลุ่มขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1. การวางแผนการบริหารแหล่ง เรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.15	2	.075	3.62	.028*
	ภายในกลุ่ม	4.97	239	.021		
	รวม	5.12	241			
2. การดำเนินงานบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	1.18	2	.59	5.08	.007*
	ภายในกลุ่ม	27.86	239	.12		
	รวม	29.04	241			
3. การประเมินและติดตามการ บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2.06	2	1.03	2.99	.052
	ภายในกลุ่ม	82.38	239	.35		
	รวม	84.44	241			
4. การนำผลการประเมินไป ปรับปรุงและแก้ไขการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.25	2	.12	.34	.710
	ภายในกลุ่ม	86.39	239	.36		
	รวม	86.64	241			

*p < 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้และด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้มีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แตกต่างกัน จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยด้วยการวิเคราะห์รายคู่แบบ LSD ดังแสดงในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม

ขนาดของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก ($M = 4.45$)	ขนาดกลาง ($M = 4.46$)	ขนาดใหญ่พิเศษ ($M = 4.30$)
ขนาดเล็ก ($M = 4.45$)	-	-.012	.148*
ขนาดกลาง ($M = 4.46$)	.012	-	.161*
ขนาดใหญ่พิเศษ ($M = 4.30$)	-.148*	-.161*	-

* $p < .05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้แตกต่างจากสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้สูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 626 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 242 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตอบเลือก (Check list) ใช้สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ 1) การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ 2) การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ 3) การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และ 4) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ

วัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ทั้งฉบับเท่ากับ .93

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จากนั้นผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งจัดส่งแบบสอบถามแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งกำหนดวันสิ้นสุดการเก็บข้อมูล โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องมาลงรหัส (coding sheet) แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัดของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การคำนวณหาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

1.4.3 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

1.4.4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงใช้วิธีการวิเคราะห์รายคู่แบบ LSD

1.5 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรี ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 5 – 15 ปี และปฏิบัติงานในสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก

1.5.1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยระดับความคิดเห็นมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ส่วนระดับความคิดเห็นน้อยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้แก่ด้านการประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

และด้านการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผล ดังนี้

1) การวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

2) การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ และสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้และแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่าง และสถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่สถานศึกษามีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

3) การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ สถานศึกษามีแผนการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบวิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการประเมินแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในอนาคต และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

4) การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมและระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางในการแก้ไข การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการบริหารแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปวางแผนเพื่อปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.5.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบ ที่น่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 มีการส่งเสริม และมีการกำหนดนโยบายในเรื่องการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ระบุว่ากระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีอยู่อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เพราะโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา โรงเรียนควรมีความพร้อมในด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อสามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียน เนื่องจาก

แหล่งเรียนรู้จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ โรงเรียนจึงมีหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ทุกขั้นตอน ซึ่งปัจจัยสำคัญนอกจากครูผู้สอนแล้ว การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียน และการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้มีโอกาสคิด ได้ปฏิบัติอย่างสร้างสรรค์ อิสระ จนเกิดการเรียนด้วยตนเองอย่างหลากหลาย ต่อเนื่อง และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้ว การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ควรดำเนินการให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจของผู้เรียนสนองต่อการเรียนรู้ตามมาตรฐาน และตัวชีวิตของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องในทิศทางเดียวกันกับ กู้เกียรติ แดงสีดา (2563) จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่องแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาศึกษาคุฉิภัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาศึกษาคุฉิภัต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ยังสอดคล้องในทิศทางเดียวกันกับชวณพิศ พร้อมสุข (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา พบว่าสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ตามหลักกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (P-D-C-A โดยภาพรวม มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก

2.2 การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดมีการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โดยผ่านรูปแบบการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ โดยมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยชุมชนถือว่าเป็นภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 มีบริบทคือเป็นสถานศึกษาประจำหมู่บ้านหรือชุมชน ส่งผลให้ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องในทิศทางเดียวกันกับ ชวณพิศ พร้อมสุข (2559) จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ถัดมาได้แก่ ด้านการนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาไปใช้ และจิรัชภัทร์ กาญจนครุฑ และนันทิยาน้อยจันทร์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนกลุ่มทวารวดี ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการตามวงจรเดิมมีถึงขั้นตอนการวางแผน (Plan) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ตามวงจรเดิมมีถึงขั้นตอนการวางแผน (Plan) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รวมไปถึงสุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชวน ภาวังกุล (2561) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการประเมินผลการทำงานนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และ 4) ด้านการตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้

2.3 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่มีการดำเนินการอย่างชัดเจน ไม่มีการวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อนำไปปรับปรุง ขาดการวางแผนเพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชวนพิศ พร้อมสุข (2559) จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติในแต่ละด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ถัดมาได้แก่ ด้านการนำผลการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาไปใช้ สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชวน ภาวังกุล (2561) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) ด้านการประเมินผลการทำงานนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และ 4) ด้านการตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ และ พบว่าการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพิเศษโลก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านการควบคุม

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลางมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาที่มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนที่น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษทำให้สามารถนำนักเรียนเข้าศึกษา และใช้แหล่งเรียนรู้ได้ง่าย และสม่าเสมอกว่า อีกประการหนึ่งคือสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลางให้ความสำคัญในการจัดการเรียนในแหล่งเรียนรู้มากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษที่มีนักเรียนจำนวนมาก มีการแข่งขันวิชาการสูง ผู้บริหาร ครู รวมทั้งผู้ปกครองจะเน้นด้านวิชาการ การเรียนการสอนในตำรามากกว่าการเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับสุพิทา ยอดประสิทธิ์ และชวน ภารังกุล (2561) ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่าการเปรียบเทียบการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอดิพันธ์ อมาตยคง (2552) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่าการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงด้านเดียว

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ดังนี้

3.1.1 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไป

จัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรนำวงจรบริหารงานคุณภาพ ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน Plan-Do-Check-Act ไปเป็นกระบวนการที่ใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous improvement) จุดเด่นคือเป็นกระบวนการที่ทำซ้ำได้เรื่อย ๆ จนกลายเป็นวงจร (Cycle) ประโยชน์ของ PDCA คือเรียบง่ายและทำซ้ำได้ คือคุณสมบัติหลักของวงจรบริหารงานคุณภาพ สิ่งนี้ทำให้ PDCA มีประโยชน์เหนือเครื่องมืออื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาทำความเข้าใจกับวงจร PDCA และส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ได้มีความเข้าใจกับวงจร PDCA ด้วยเช่นกัน เพราะหากจะกล่าวไปแล้วการจะพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยใช้วงจรดังกล่าวนี้ ต้องให้ความสำคัญกับการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.2 การพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดอบรมการใช้สื่อเทคโนโลยี การเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนให้กับบุคลากร หรือจัดกิจกรรมศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาต้นแบบ ครูผู้สอนมีการจัดทำแผนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจัดหางบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ ปรับปรุงห้องเรียน หากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ควรมีการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการบริการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัล สร้างเครือข่ายเพื่อใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาร่วมกัน มอบรางวัลให้บุคลากรที่ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานที่เกิดจากการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา อาจเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาให้ก้าวหน้าอย่างรวดเร็วอีกทั้งปัจจุบันเครือข่ายสังคมออนไลน์จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถกระจายออกไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางมีคุณประโยชน์มากมายในด้านการสื่อสาร ทั้งนี้ประโยชน์ของเครือข่ายสังคมออนไลน์เช่น สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ในสิ่งที่นักเรียนสนใจร่วมกันใช้เป็นคลังข้อมูลความรู้สามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ ประกอบกับประหยัดค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารกับคนอื่นสะดวกและรวดเร็วสามารถใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการเรียนการสอนสามารถสื่อสารกับนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว ส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียนได้แบ่งปันความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึงรวดเร็วส่งผลให้นักเรียนมีความสะดวกในการรับและส่งข้อมูลข่าวสาร

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

3.2.2 ควรมีการวิจัยเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวารสารราชภัฏวชิรเวศน์

บรรณานุกรม

- กมลพร ภูมิพลับ. (2564). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กมลวรรณ คุณาสวัสดิ์. (2561). แนวทางการบริหารและการจัดการแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดการ
เรียนการสอนของโรงเรียนปิยะพระพิทยา [ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). การพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและท้องถิ่นเพื่อจัด
กระบวนการเรียนรู้. โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรมสามัญศึกษา.
- _____. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กษมาพร ทองเอื้อ. (2563). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา
ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัญญาณัฐ อินปันสา. (2559). การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสันติสุข อำเภอดอยหล่อ
จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิ่งแก้ว อาริรักษ์. (2548). การจัดการการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. เมธีทีปส์
- กัญเกียรติ แดงสีดา. (2563). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชนิษฐา กาดั่ง. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านแม่แตดน้อย อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- จิรภัทร์ กาญจนครุฑ และนันทิยา น้อยจันทร์. (2564). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร โรงเรียนกลุ่ม
ทวาราวดี. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 11(1), 74-86.

- จิระภา อินนารี. (2564). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิระพล พุกกัน. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 35 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร [งานนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราภรณ์ ขยัน. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เจนจิรา อุปัญญา. (2558). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแก้งหนองน้ำประชาสรรค์สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชวนพิศ พร้อมสุข. (2559). แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล 1 (พะเยาประชานุกูล) อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 9(19), 59-70.
- ชุตินาพร เขาวนไฉ. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย, 3(1), 19-28.
- โชคชัย หริกประโคน. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไชนงู สามะ. (2563). สภาพปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 1. [สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ญาณิศา ดวงสีทอง. (2561). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนหนองไสพระเจริญวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดวงพร ปวงมาลา. (2557). การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของครูในสถานศึกษาของศูนย์เครือข่ายสถานศึกษาอำเภอเนิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเนชั่น.

- ชนพล ด้านวิวัฒน์วงศ์, พระครูวิทิต ศาสนทร และชาติ ภัคดี. (2561). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
โรงเรียนบ้านริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารบัณฑิตวิจัย JOURNAL OF
GRADUATE RESEARCH*, 9(1), 115-130.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). การจัดการห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้. มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปรีชา บุญอินทร์. (2562). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนแม่
เจดีย์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปัทมา จันปัญญา. (2561). การศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการจัดการแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน
ของโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายวังบูรพา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปาริฉัตร สาดรา และศันสนีย์ จะสุวรรณ. (2557). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*,
6(1), 4-15.
- พระสมุห์วินิตย์ ธีรจิตโต (การะเกตุ). (2561). การบริหารแหล่งเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชชาภา ผกาผล. (2560). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ใน
สถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตตลิ่งชัน. *วารสารวิชาการ
บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 13(3), 225-235.
- พิมพ์พิมพ์ คงจินดา. (2560). สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มกรุงเทพตะวันออก [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. โรงพิมพ์อรุณ
การพิมพ์.
- วัฒน์ ลาพิงค์. (2562). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชารองเรียนราชประชานุ
เคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา). [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- วันชัย ไชยชนะ, หยกแก้ว กมลวรรณ และมานี แสงหิรัญ. (2564). การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็กกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *วารสาร Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(10), 108-124.
- ศตวรรษ นิลประพัฒน์. (2558). การนำเสนอรูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ศิริญาญ์ เลียบคง. (2560). การบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สมศักดิ์ ทองสมุทร. (2558). การศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน ประถมศึกษา เครือข่ายฉนวนนิพนธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ ธานี เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. โรงพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สายชล วัฒนเกษกรณ์. (2560). *แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี บประมาณ พ.ศ. 2565*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1. (2566). *แผนปฏิบัติการงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2566*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดพะเยา (2566-2570)*. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา.
- สำนักทดสอบการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). คู่มือการประเมิน คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุกัญญา ภูเอียงแก้ว. (2563). บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนของ สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลจังหวัดภูเก็ต. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 7(8), 257-268.

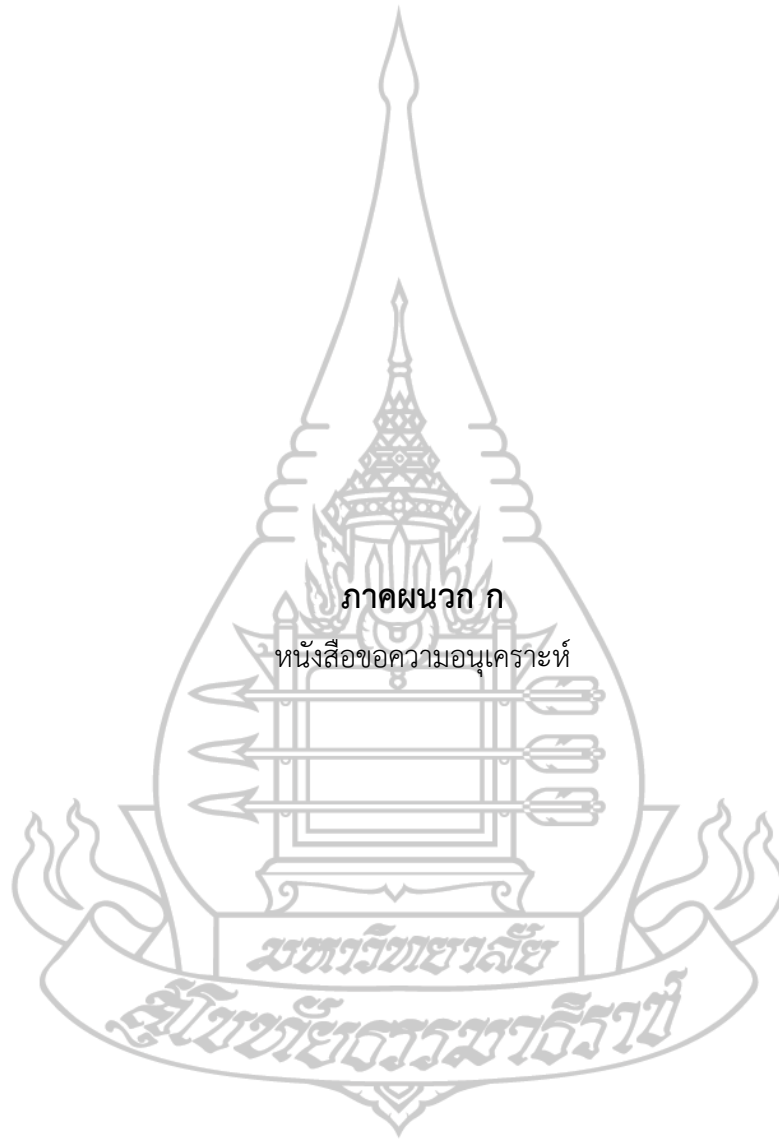
- สุจิตรา ตองอ่อน. (2564). *การศึกษาปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุดารัตน์ งามวิสัย. (2561). *แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มสหวิทยาเขตร่มเกล้า นวมินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุพิดา ยอดประสิทธิ์ และชวน ภารังกุล. (2561). *การศึกษาสภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. ในประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 “ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย” วันที่ 1 มีนาคม 2561 (น.992). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- สุรเกียรติ์ งามเลิศ. (2559). *บทบาทในการบริหารแหล่งเรียนรู้ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- องอาจ แสนมาโนช. (2550). *สภาพและปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อดิพันธ์ อมาตยคง. (2552). *การจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททสงคราม* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรรถวัจน์ ตูยาลัย. (2561). *การจัดการแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาในจังหวัดลำพูน : ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการแหล่งเรียนรู้* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.*

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

ที่ อว.0602.16 (บ) / 420

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช จตุพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาววารุณี สุริยะตะ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบอก
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 097-920-5514

ที่ อว.0602.16 (ว) / 420

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ธงชัย คำปวง (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาววารุณี สุริยะตะ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษายินดีเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 097-920-5514

ที่ อว.0602.16 (บ) / 420

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายชนธัญ ดิบบึงเมืองมา (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาววารุณี สุริยะตะขุ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 097-920-5514

ที่ อว.0602.16 (บ) / 460

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

25 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 2

ด้วยนางสาววารุณี สุริยะดิษฐ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในวิทยานิพนธ์ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 2 จำนวน 30 คน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวน เวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 097-920-5514

ที่ อว.0602.16 (บ) / 482

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 4

ด้วยนางสาววารุณี สุริยะดี นักเรียนหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

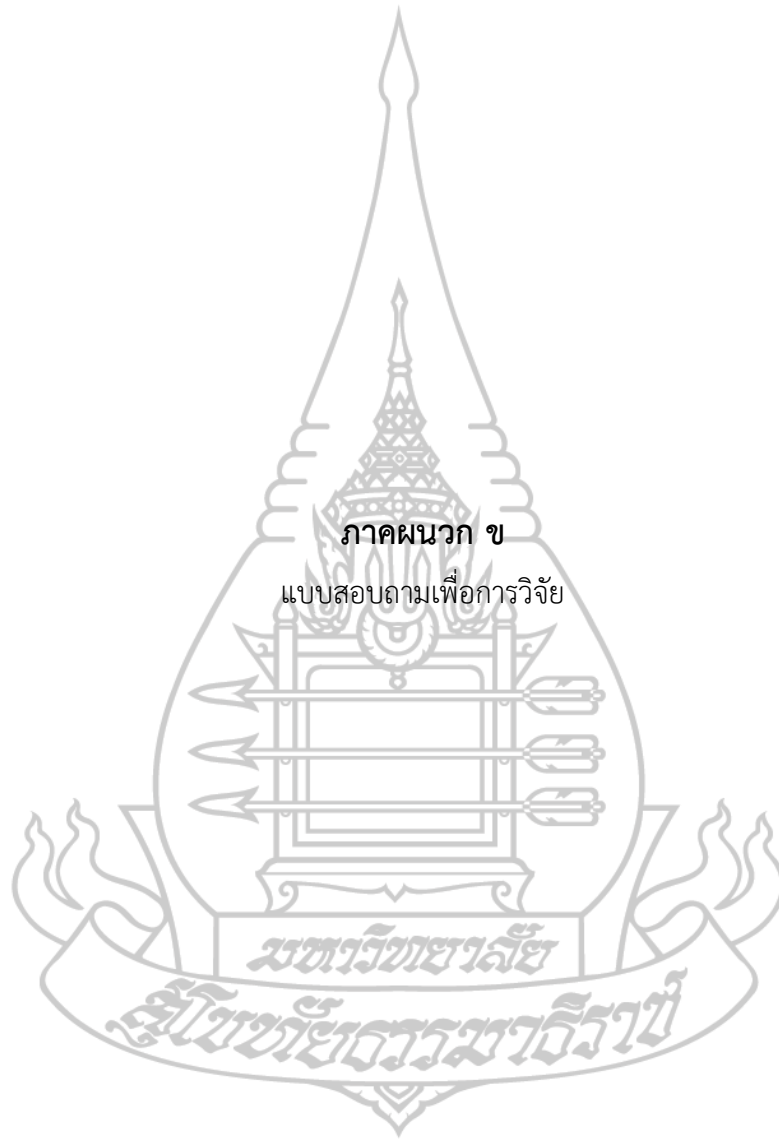
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิวัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 097-920-5514

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

ผู้วิจัยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาตอบตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด โดยข้อมูลและคำตอบทั้งหมดจะได้รับการปกปิดเป็นความลับและจะนำผลไปใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เท่านั้น ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามและส่งคืนภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาววารุณี สุริยะตะ

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โทรศัพท์ 097 9205514 E-mail : warunee.suriyata@gmail.com

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 15 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน O หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ

หญิง

ชาย

2. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 5 ปี

5 - 15 ปี

16 - 25 ปี

มากกว่า 25 ปี

4. ขนาดของสถานศึกษา

ขนาดเล็ก

ขนาดกลาง

ขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางที่สอดคล้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของ
สถานศึกษาของท่าน เพียงข้อละ 1 ระดับเท่านั้น โดยกำหนดระดับดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
อยู่ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
อยู่ในระดับน้อย

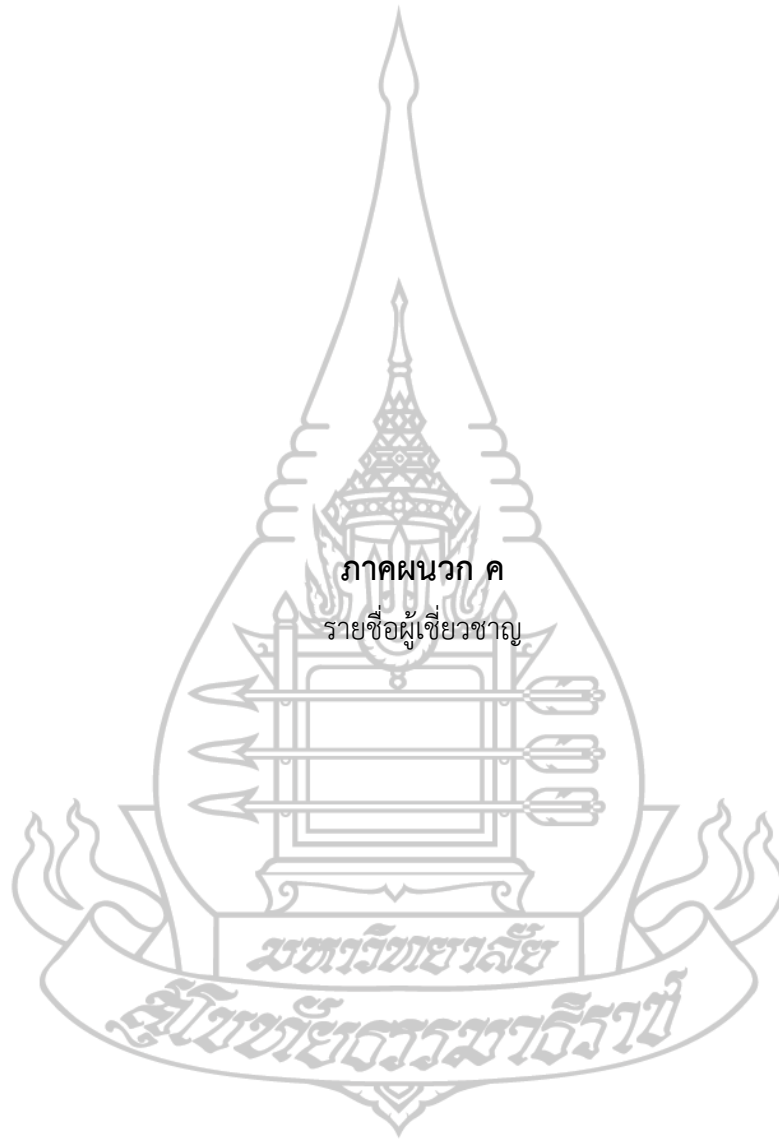
ระดับคะแนน 1 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้						
1	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
2	สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
3	สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้					
4	สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
5	สถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา					
6	สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
2. การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้						
7	สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้					
8	สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้และแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
9	สถานศึกษามีการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรและนักเรียนรับทราบเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนรู้โดยการใช้แหล่งเรียนรู้					
10	สถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย					
11	สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนสามารถสร้างสถานการณ์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ในทุกสาระการเรียนรู้					
12	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย					
13	สถานศึกษามีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้					
14	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ					
3. การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้						
15	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้					
16	สถานศึกษามีแผนการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้					
17	สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน					
18	สถานศึกษามีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ					
19	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้					
20	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
21	สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์ขั้นตอนการประเมิน แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน					
22	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการนำไปพัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในอนาคต					
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้						
23	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไปจัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
24	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
25	สถานศึกษามีการประชุมและระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางในการแก้ไข การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการบริหารแหล่งเรียนรู้					
26	สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้					
27	สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปวางแผนเพื่อปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร (อาจารย์)

สถานที่ทำงาน : วิทยาลัยการศึกษา ม.พะเยา

วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนทางเลือก การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ องค์การทางการศึกษา ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 : ดร.ธงชัย คำปวง (ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

สถานที่ทำงาน : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

วุฒิการศึกษา : การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

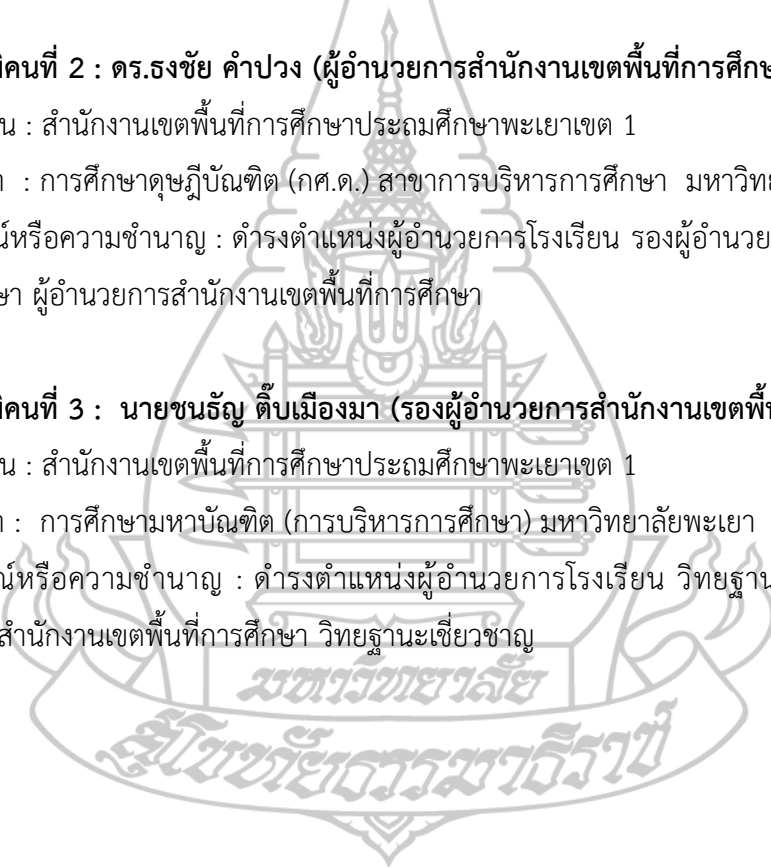
ประสบการณ์หรือความชำนาญ : ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 : นายชนธัญ ตี๋เมืองมา (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

สถานที่ทำงาน : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1

วุฒิการศึกษา : การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยพะเยา

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยฐานะเชี่ยวชาญ

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1
โดยการหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence)

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1. การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้								
1	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2	สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
3	สถานศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการสำรวจและรับผิดชอบแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4	สถานศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจแก่บุคลากรของสถานศึกษาในการวางแผนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
5.	สถานศึกษาส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหาร	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (x)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	จัดการแหล่งเรียนรู้ ภายในสถานศึกษา							
6.	สถานศึกษามีการ ประชาสัมพันธ์ที่ เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2. การดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้								
1	สถานศึกษามีการจัดตั้ง คณะผู้รับผิดชอบแหล่ง เรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2	สถานศึกษามีการจัด ประชุมชี้แจงให้บุคลากร และนักเรียนรับทราบ เกี่ยวกับแผนการ ดำเนินงานการใช้แหล่ง เรียนรู้และแผนการ บริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 ให้เพิ่มเติม แผนการบริหาร จัดการแหล่งเรียนรู้
3	สถานศึกษามีการจัด ประชุมชี้แจงให้บุคลากร และนักเรียนรับทราบ เกี่ยวกับความสำคัญของ การเรียนรู้โดยการใช้ แหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4	สถานศึกษามีการส่งเสริม การใช้แหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (\bar{x})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	ภายในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย							
5	สถานศึกษาส่งเสริมครูผู้สอนสามารถสร้างสถานการณ์จากแหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกฝนผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ในทุกสาระการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
6	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
7	สถานศึกษามีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
8	สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่เสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
3. การประเมินและติดตามการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้								
1	สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 ให้เพิ่มเติมการ

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (Σ)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
								ประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้
2	สถานศึกษามีแผนการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
3	สถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4	สถานศึกษามีการประเมินและติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
5	สถานศึกษามีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้	1	-1	1	1	0.33	ใช้ไม่ได้	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 ไม่ระบุว่านิเทศติดตามเรื่องอะไร
6	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลการประเมินการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
7	สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบ วิธีการ เกณฑ์	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม (Σ)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่	คนที่	คนที่				
		1	2	3				
	ขั้นตอนการประเมิน แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน							
8	สถานศึกษามีการจัดทำ รายงานผลประเมินและ ติดตามการใช้แหล่ง เรียนรู้เพื่อใช้เป็นข้อมูล สารสนเทศในการนำไป พัฒนาการบริหารจัดการ แหล่งเรียนรู้ในอนาคต	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
9	สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมิน การใช้แหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้								
1	สถานศึกษามีการ วิเคราะห์ข้อมูลการใช้ แหล่งเรียนรู้เพื่อนำไป จัดทำแผนการบริหาร จัดการและพัฒนาแหล่ง เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
2	สถานศึกษามีการนำผล การประเมินไปพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขการ บริหารจัดการแหล่ง เรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของ			รวม (x)	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		ผู้ทรงคุณวุฒิ						
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
3	สถานศึกษามีการประชุมและระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการแก้ไข การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการบริหารแหล่งเรียนรู้	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 ให้เพิ่มเติมการบริหารแหล่งเรียนรู้
4	สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการประเมินไปปรับปรุงและแก้ไขการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้	1	1	1	3	1	ใช้ได้	
5	สถานศึกษามีการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อนำไปวางแผนเพื่อปรับปรุงและบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้	

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1

ลงชื่อ.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษระ จิตพร)

ตำแหน่ง..... อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา ม.พะเยา

วันที่ 19 เดือน..... มิ.ย. พ.ศ. 2567

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2

ลงชื่อ.....

(..... (นายธงชัย คำปวง).....)

ตำแหน่ง..... ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑

วันที่ 19 เดือน..... มิ.ย. พ.ศ. ๖๗

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3

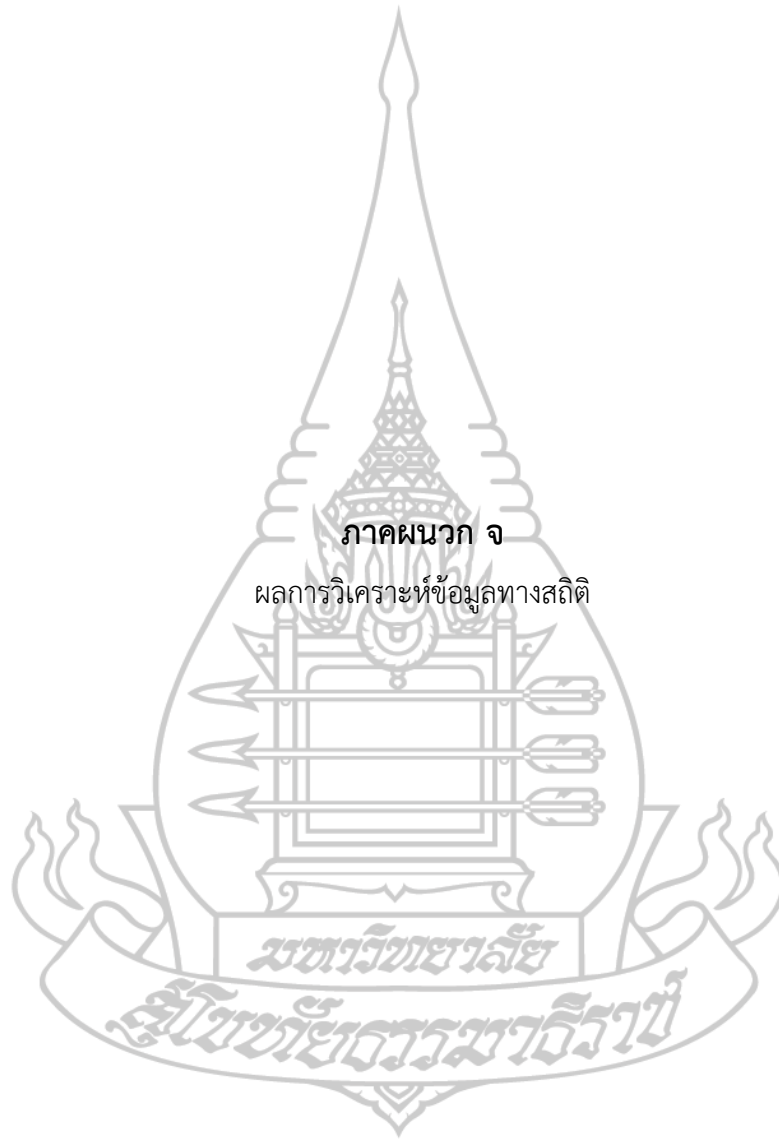
ลงชื่อ.....

(นายชนธัญ ดับเมืองมา)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๓

ตำแหน่ง.....

วันที่ 19 เดือน..... มิ.ย. พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัย

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.926	27

Descriptives

Notes		
Output Created		15-JUL-2024 20:40:40
Comments		
Input	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	439
Missing Value Handling	Definition of Missing	User defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	All non-missing data are used.
Syntax		DESCRIPTIVES VARIABLES=Total /STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.
Resources	Processor Time	00:00:00.02
	Elapsed Time	00:00:00.01

[DataSet1]

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Total	242	3.08	5.00	4.4375	.31275
Valid N (listwise)	242				

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ข้อที่ 1	242	3	5	4.91	.348
ข้อที่ 2	242	3	5	4.96	.219
ข้อที่ 3	242	3	5	4.95	.236
ข้อที่ 4	242	3	5	4.94	.267
ข้อที่ 5	242	4	5	4.96	.199
ข้อที่ 6	242	3	5	4.94	.303
ข้อที่ 7	242	3	5	4.97	.201
ข้อที่ 8	242	3	5	4.93	.295
ข้อที่ 9	242	3	5	4.94	.267
ข้อที่ 10	242	3	5	4.97	.201
ข้อที่ 11	242	1	5	4.23	.795
ข้อที่ 12	242	2	5	4.10	.809
ข้อที่ 13	242	1	5	3.97	.837
ข้อที่ 14	242	1	5	4.07	.817
ข้อที่ 15	242	1	5	4.33	.792
ข้อที่ 16	242	1	5	4.23	.736
ข้อที่ 17	242	2	5	4.14	.730
ข้อที่ 18	242	1	5	4.17	.793
ข้อที่ 19	242	2	5	4.21	.753
ข้อที่ 20	242	2	5	4.09	.853
ข้อที่ 21	242	1	5	4.14	.875
ข้อที่ 22	242	2	5	4.11	.757
ข้อที่ 23	242	1	5	4.05	.880
ข้อที่ 24	242	1	5	4.14	.888
ข้อที่ 25	242	1	5	4.17	.761
ข้อที่ 26	242	1	5	4.06	.850
ข้อที่ 27	242	1	5	4.13	.871
Valid N (listwise)	242				

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean			
						Lower Bound	Upper Bound		
G1	1	140	4.9560	.10313	.00872	4.9387	4.9732		
	2	68	4.9485	.12304	.01492	4.9187	4.9783		
	3	34	4.8824	.27380	.04696	4.7868	4.9779		
	Total	242	4.9435	.14571	.00937	4.9251	4.9620		
G2	1	140	4.5455	.34067	.02879	4.4886	4.6025		
	2	68	4.5588	.32715	.03967	4.4796	4.6380		
	3	34	4.3493	.37155	.06372	4.2196	4.4789		
	Total	242	4.5217	.34714	.02232	4.4777	4.5657		
G3	1	140	4.1848	.60730	.05133	4.0833	4.2863		
	2	68	4.2629	.50471	.06120	4.1407	4.3850		
	3	34	3.9632	.65245	.11189	3.7356	4.1909		
	Total	242	4.1756	.59193	.03805	4.1007	4.2506		
G4	1	140	4.1357	.57640	.04871	4.0394	4.2320		
	2	68	4.0647	.70431	.08541	3.8942	4.2352		
	3	34	4.0882	.45975	.07885	3.9278	4.2487		
	Total	242	4.1091	.59958	.03854	4.0332	4.1850		

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
G1	Between Groups	.151	2	.075	3.622	.028
	Within Groups	4.967	239	.021		
	Total	5.117	241			
G2	Between Groups	1.184	2	.592	5.080	.007
	Within Groups	27.858	239	.117		
	Total	29.042	241			
G3	Between Groups	2.063	2	1.032	2.993	.052
	Within Groups	82.379	239	.345		
	Total	84.442	241			
G4	Between Groups	.248	2	.124	.343	.710
	Within Groups	86.392	239	.361		
	Total	86.640	241			

Descriptives

total

ขนาด	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
					Lower Bound	Upper Bound		
1.00	140	4.4540	.33327	.02817	4.3983	4.5097	2.96	5.00
2.00	68	4.4662	.28547	.03462	4.3971	4.5353	3.74	5.00
3.00	34	4.3050	.33872	.05809	4.1868	4.4232	3.11	4.78
Total	242	4.4365	.32449	.02086	4.3954	4.4776	2.96	5.00

total

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.691	2	.345	3.344	.037
Within Groups	24.685	239	.103		
Total	25.376	241			

total

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
.424	2	239	.655

LSD

(I) size	(J) size	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
1.00	2.00	-.01226	.04750	.797	-.1058	.0813
	3.00	.14896*	.06145	.016	.0279	.2700
2.00	1.00	.01226	.04750	.797	-.0813	.1058
	3.00	.16122*	.06750	.018	.0282	.2942
3.00	1.00	-.14896*	.06145	.016	-.2700	-.0279
	2.00	-.16122*	.06750	.018	-.2942	-.0282

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาววารุณี สุริยะตะ
วัน เดือน ปี เกิด	12 ธันวาคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
ที่อยู่ปัจจุบัน	31 หมู่ที่ 9 ต.ห้วยแก้ว อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา 56000
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พ.ศ. 2561
ประวัติการทำงาน	โรงเรียนบ้านกาดถี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

